DRAUGAS
ANTROJI DALIS
Šeštadienis, spalio 18, 1952

MOKSLAS ★ MENAS LITERATŪRA

MIDWEST INTER-LIBRARY CENTER CHICAGO

DRAUGAS
PART TWO
Saturday, October 18, 1952

Prie dvigubo slenkščio

DR. A. JUŠKA, Chicago, Ill.

Žemaitija, gamtos grožiu apdovanotas Lietuvos kampelis, išaugino daug žymių lietuvių. Juk jau devynioliktam amžiuje ten gimė ir darbavosi vyskupas Motiejus Valančius, Simonas Daukantas ir daugelis kitų. Nepriklausomos Lietuvos laikais ji didžiuojasi savais rašytojais-Šatrijos Ragana, Lazdynų Pelėda, valstybės vyrais - antrasis mūsų krašto prezidentas Aleksandras Stulginskis, vyskupais-arkivyskupas Pranciškus Karevičius. Į žinomųjų lietuvių pirmąsias eiles žemaičiai visuomet įsirašys ir Leonardą Šimutį, dvigubą jubiliatą.

Šilalėj prieš 60 metų

Šilalė yra nedidelis, o vistik gražus, pušynais iš visų pusių apsuptas, miestelis. Vos pusantro kilometro nuo jo buvo Jono ir Placidos Šimučių tvarkingas ūkis. Ten 1892 metais, lapkričio mėn. 6 dieną, yra gimęs Leonardas. Senieji Šimučiai buvo tipiški žemaičiai ūkininkai-mylėjo, daug darbo įdėdami, į savąją žemelę; tikėjo, tvirtai išpažindami vieną Dievą; rūpinosi šeima, išaugindami 6 sūnus ir dvi dukras. Jie jau seniai Šilalės kapinėse yra prisiglaudę, ilsėdamiesi Viešpaties ramybėje. Vyriausias Leonardo brolis buvo karo metu užmuštas, kiti du gyvena Kanadoje, o apie brolius ir seseris, likusius Lietuvoj, jis šiandie neturi jokių žinių.

Mokslo kelias

Leonardo Šimučio mokslo kelias buvo ilgas, o protarpiais dėl lėšų stokos ir sunkokas. Jis trijose valstybėse mokėsi, o jas viena nuo kitos skyrė netik žemės dideli nuotoliai bet ir milžiniškas vandenynas: Lietuvoj, Rusijoj ir Amerikoje. Skaityti, rašyti ir skaičiuoti pramoko caro laikų Šilalės pradžios mokykloje. Kaune jis pradėjo, užbaigė gi jau Maskvoje gimnazijos kursą. Prieš pat Pirmąjį Didįjį karą, 1913 metais, 21 metų jaunuolis palieka Lietuvą, persikeldamas gyventi į Ameriką. Jis ir čia nutrauktas studijas dar tęsia.

Ir sumainė aukso žiedus...

Trumpa pažintis, surišta su pagarba, draugiškumu ir meile, Leonardą Šimutį ir Angelę Evaldaitę priveda prie Viešpaties altoriaus, kur 1918 metais jie sukeisdami aukso žiedus, priima moterystės sakramentą. Taip buvo sudaryta dar viena menininkų šeima — jis iš Dievo malonės poetas, dainius, ji gi muzikė, gerai skambina pianu, o be to ir tapytoja, jų buto sienas ne vienas jos kūrinys puošia. Tėvų palinkimai perėjo ir į vaikus - vyriausias sūnus Leonardas jr., yra pasižymėjęs dirigentas, kompozitorius ir jo žmona gera akompanistė, - sūnus Jonas turėjo aiškų muziko talentą, stigo jam stipresnio ryžto daugiau padirbėti, šiandie jis yra aviatorius, - jauniausias sūnus Reimundas, tarnaująs dabar Amerikos kariuomenėje, irgi mėgsta muziką, o nuo brolių neatsilieka ir sesuo Rūta, ištekėjusi už lietuvio Kazlausko. Tėvai saviems vaikams yra dave gerą išauklėjimą — visi jie yra baigę augštąjį mokslą, praktikuoją katalikai ir nuoširdūs lietuviai. Jubiliatas džiaugiasi ir vaikaičiais, o jų yra jau septyni. Tik visa bėda: Šimučių erdvus butas darosi per ankštus, kai suvažiuoja vaikai ir vaikų vaikai.

Redaktoriaus 25 metų jubilėjus

Leonardui Šimučiui reikėjo 1927 metais daug pagalvoti, sunku jam buvo apsispręsti — likti Lietuvoje, į kurią jis buvo prieš metus sugrįžęs, — seimo atstovu jis čia buvo išrinktas — ar plaukti vėl į Ameriką, kur jo palikę draugai jo lauke, jį kviestė kvietė. Jaunai ir atsikuriančiai valstybei jis buvo naudingas ir reikalingas, todėl jo vienminčiai krikščionys demokratai su prel. M. Krupavičiumi priekyje ir girdėti nenorėjo apie jo išvažiavimą. Šeima gi, jau tada jis augino du sūnus, kažin ko nerimo, Amerikos ilgėjosi. Vyskupas Būčys, pas kurį Leonardas prašėsi patarimo, trumpai atsakė — važiuok, ten daugiau lietuvybės išlaikymui padarysi.

Mažas, nepritaikintas nė redakcijai, nė administracijai, nė spaustuvei yra "Draugo" namas. Čia ant vienų nepermatomo stiklo durų yra užrašyta — Leonardas Šimutis. Čia tai ir bus vyriausio redaktoriaus kambarys, viduryje didelis stalas, sienos fotografijomis nukabintos ir jame vis dega elektros šviesa, saulės spindulėlis pro storas sienas nepraeina. Į tokį kabinetą prieš 25 metus sugrįžusį Leonardą pirmą kartą įvedė, rodos, garbingos atminties tėvas Kulikauskas, MIC. Nuo pat pirmos dienos iki šiandie jis ten kasdien bent 8 valandas praleidžia. Per visą tą laiką Leonardas "Drauge" daug dirbo - kasdien rašė editorialus, ragindamas lietuvius laikytis vienybės, kovoti už jos laisvę, supažindindamas skaitytojus su tarptautinės politikos apraiškom, apibūdindamas įstaigų bei žymesnių asmenų jubilėjus, skaitydamas bei taisydamas bendradarbių prisiųstus straipsnius, peržiūrėdamas korektūras, priimdamas svečius, lankytojus ir taip toliau. Jis su tuo darbu yra visa savo esme suaugęs, jį įsimylėjęs, juo įtikėjęs ir, jei kas jį nuo jo atskirtų, jaustųsi nelaimingas.

Leonardas Šimutis

Organizatorius - veikėjas

Visos lietuvių katalikų organizacijos, turiu galvoje centrinės, Leonardo Šimučio pavardės iš savos istorijos niekuomet negalės ištrinti. Ne vieną iš jų jis sukūrė, daugelį atgaivino, sustiprino, jų seimuose, kongresuose jis visuomet dalyvavo, jų statutus bei taisykles padėjo surašyti, suredaguoti. Leonardas yra neblogas kalbėtojas, jo kalba tampa įspūdinga didelėse salėse, kur susirenka didelės minios, mažose vietose jis lyg neišsitenka, lyg pergarsus. Jo mėgiamiausia ir pagrindinė tema visose prakalbose — lietuviais esame, lietuviais norime ir būti. Jis stipriai pataiko į patriotinius jausmus, sukeldamas minioje galingą pasiryžimą kovai iki galutinės pergalės.

Jubiliatas kaipo žmogus

Leonardas yra tvirtų katalikiškų principų, tačiau kitų įsitikimų jis neužgauna, kovoje už Lietuvos laisvę jis bendradarbiauja ir su ateistu, jei tik šis yra patriotas. Jubiliatas yra draugiškas, mėgsta kompanijas, žino daug anekdotų. Jis pakelia ir kritikos žodį, matomo pykčio jame nepastebėsi, kietas ir užsispyręs žemaitis, jis turi aiškų tikslą ir nuo jo nenukreipsi. Draugų jam netrūksta — jis juos kaip ir jie jį visuomet ir visur palaiko. Jaunai jėgai jam į pagelbininkus įsipiršti nėra lengva, pasirinkime jam daug nusveria užimama vieta, autoritetas. Saviems pavaldiniams jis yra atlaidus, juos pateisina ir atjaučia. Netrūksta jam diskretiškumo, daug kartų jis yra buvęs pas prezidentus, valstybės departamente, jei pasikalbėjimas ten buvo konfidencialus, paslapties jis niekam neatvers. Mūsų krašto byloje prieš bolševikų okupaciją jis daug žino, gaila butų, jei tos žinios nėra užrašomos, jos gali atmintyje pradingti.

Jei Lietuva būtų laisva...

Leonardą Šimutį pagerbė šventasis Tėvas Pijus XII, prisiųsdamas jam medalį "Pro Ecclesia et Pontifice". Jei Lietuvoje nebūtų okupacijos, į tas iškilmes, kurios įvyksta šį sekmadienį Bismarck viešbutyje, tikriausiai atvyktų Lietuvos vyriausybės atstovas, atvežtų jam augščiausią mūsų valstybės medalį, jis to nusipelnė. Jei bus kada sudaroma egzilinė Lietuvos vyriausybė, logiškai galvojant, jos prezidentu turėtų likti Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Leonardas Šimutis. Žlugus bolševikų tironijai jis, kaipo prezidentas, vadovautų grįžimo žygiui į Lietuvą. Išlipęs gi Klaipėdos uoste jis tą patį padarytų, ką yra padaręs anais 1926 m. (kada buvo jo suorganizuota pirmoji ekskursija iš New Yorko tiesiai į Klaipėdą), išbučiuotų Lietuvos žemelę, o karo muzėjuje Kaune pasakytų pasigerėtino turinio ir grožio patriotinę kalbą, o išauginęs vaikus, gal panorėtų ir gyvenimo likutį Lietuvoje praleisti. Tokių dienų sulaukti iš širdies ir linkime jubiliatui.

DAINAVOS ŠALIS

VINCAS KRĖVĖ

Daugel mūsų tėvynėje yra puikių ir gražių vietų, daugel yra šalių, kur pagarsėjo senų tėvelių darbais, bet tarpu jų visų gražiausia ir garsiausia Dainavos šalis — ir savo augštais kalneliais, ir žemais kloneliais, savo tamsiomis giriomis, didžiais tankumynais, kur nei žmogus nepraeina, nei žvėris nepralenda, tik maži paukšteliai čiulbuonėliai pralekia, tik raibosios gegulės ir lakštingalėlės, kur ankstų rytą ir vėlų vakarėlį lakštuoja, ten niaurią girelę linksmina.

Bet ir už mažus paukštelius čiulbuonėlius, už lakštingalėles garsiau dainuoja ten jaunos sesulės, skaisčios Dainavos šalies mergelės...

Ir ankstų rytą ir vėlų vakarėlį skamba jų dainos — ir giriose tamsiose, ir lankose žaliose, kai šienelį grėbia, ir laukuose plačiuose, kur rugelius jaunos pjauna, ir žaliame vyšnių sodely, kur bernelį liūdi...

Ko tik nekalba, ko nemini jų skambi dainelė: ir šviesų pavasarėlį ir miglotą rudenėlį, skausmus jauno bernelio, karan išjojančio, ir jausmus jaunos mergelės, šelmį bernelį pamilusios...

Ko tik nekalba, ko nemini skambi mergelės lelijėlės daina, ko mums neporina, nepasakoja!

Ir apie garsius senovės laikus, apie didžius senųjų tėvų darbus ir apie nūdienius vargus, kuriuose skursta Lietuvos šalelė. Ir gražios, ir skambios, ir jausmingos visos jų dainelės, kad dieną naktį jų beklausydamas neatsiklausytai...

Iš atsiminimų apie I. Sakalą

Dr. AL. M. RAČKUS, Chicago, Ill.

Pirmą sykį pasisveikinau su p. Ignu Sakalu 1915 metais, Clevelande. Ten Lietuvos Vyčiai (25-toji kuopa) pakvietė mane pasakyti prakalbą. Tuo metu Clevelande buvo ką tik įsisteigęs vienintelis lietuvių laikraštis "Santaika". Radau to laikraščio spaustuvėje besitriūsintį, visą paišiną, redaktorių p. Sakalauską - Sakalą. Nepaprastą įspūdį jis man padarė. Pamaniau sau: "Čia ne ponaitis redaktorius, o tiktai idealistas ir spaudos apaštalas". Pamačiau ten rankraštį nepaprastai gražiai kaligrafiškai parašytą, iš kurio Ignas Sakalas rinko spaudai raides. Paklaustas, kieno yra tas taip gražia ranka rašytas raštas, jis man atsakė: "Nepatogu redakcijai išdavinėti paslaptis".. Susigėdau, kad pirmai pažinčiai perdaug įkyrus esu. Tik vėliau kai gavau iš Sakalo laišką, pamačiau, jog tai ta pačia ranka rašytas — švarutukai, aiškiai, smulkiom lygiom raidėm ir pavydėtinai gražiai.

1915 m. lietuviams tai buvo sunkūs. Lietuvą siaubė Didysis karas, o Amerikoje lietuvių kasdieninis gyvenimas buvo gan skurdus. Visiems rūpėjo kas ten Lietuvoje darosi, kaip gelbėti badaujančius. Darbo daug, darbininkų maža, o vadų dar mažiau. Clevelande lietuviams tokia inteligentiška pajėga kaip Ignas Sakalas daug reiškė. Aplink neseniai iš Lietuvos atvykusį visas Clevelando patriotiškasis ir energingas lietuvių jaunimas spietėsi. Lietuvos Vyčių 25-toji kuopa Clevelande, prie kurios būrėsi visas padorusis lietuvių katalikų jaunimas, sparčiai augo ir didžius darbus Lietuvos gelbėjimui bei laisvinimui padarė.

"Stirnelė", Sakalas ir kt. pas Žitkus

Prisimenu kai po mano prakalbų susirinko klevelandiškių kavalierių ir panelių būrelis arbatėlei pas Rapolą Žitkų. Geros širdies buvo tie Rapolai Žitkai, ypač Rapolienė. Jie visokią paramą teikė katalikams studentams, siekiantiems universitetinių mokslų. Daug marškinių, batų, drabužių ir kitokių gerybių studentai lietuviai yra gavę iš Žitkų krautuvės... Taigi pas geruosius Žitkus gėrėme arbatą. Toje arbatėlėje prisimenu mieląjį p. Štaupą, p-lę Bronę Skripkauskaitę, kurią kavalieriai vadino "stirnele", ir žymų fotografą Joną Žitkų, p. Matą Šimonį, linksmą ir išmintingą patriotą, p-lę Žvingiliūtę, vyčių artistę, p. Vilimą su ramia šypsena, p-lę Zofiją Bagdžiūniūtę, dabar Igno Sakalo žmoną, kurios žavėtinai gražius rankdarbius teko matyti mano suorganizuotoje Pirmoje Lietuvos Vyčių Parodoje, Worcesterio L. Vyčių kuopos salėje, ir Igną Sakalą, apie kurį dabar čia rašau. Tai tokioje jaukioje kompanijoje beviešint man jaunam studenčiokui įspūdžiai net po 37 metų dar neišdilo. Dar ir dabar prisimenu kaip vaizdžiai Sakalas mums pasakojo apie Lietuvą.

Ignas Sakalas

Neiškenčiau neaplankęs 1938 metais tų vietų, kur Sakalas sveikas užaugo. Vai gražios, žavinančiai gražios yra tos vietos ir tie apkerpėję miškai, ir toji Šventoji! Todėl nenuostabu, kad Sakalas iki gyvo kaulo paliko Lietuvos mylėtojas, idealistas, pasiryžęs brolį lietuvį šviesti, kultūrinti, — pasišventęs visomis išgalėmis skurstančią ir pavergtą Lietuvą vaduoti, net savo sūnui Vytauto vardą parinko, ir savo dukrą pakrikštijo Aldonos vardu.

Stebėjau per 37 metus

Per 37 metus stebėjau Igno Sakalo ir jo simpatingos žmonos ponios Zofijos Bagdžiūniūtės - Sakalienės patriotinę bei kultūrinę veiklą. Daug kartų ir man teko su jais tą patį lietuvišką vežimą tempti, tad žinau tokių intymių smulkmenų apie p. p. Sakalų gyvenimą, kokių gal kitiems yra mažiau žinoma. Nebuvo tokių lietuvių tautinių iškilmių, kongresų, konferencijų, seimų, koncertų, ar teatrinių parengimų, ar labdaringų rinkliavų, kultūringos veiklos, ar bet kokio lietuvių tautai naudingo darbo, kuriame Sakalas nebūtų aktyviai dirbęs, agitavęs, prakalbas sakęs, režisavęs, sekretoriavęs ar vadovavęs ir užtat plakti negavęs. Visi žinome, kad vežimą tempiantį daug kas nori paplakti... Bet užtat veik visi Chicagos lietuviai katalikai Sakalą pažįsta ir didžiai gerbia.

Šimtai draugų, kuriuos ne šalti pinigai vilioja

Gabus jis yra plunksną valdyti, arti ir akėti... Todėl p. Sakalui teko Seinuose "Šaltinio" redakcijoje dirbti, Clevelande būti vienam iš steigėjų ir redaktoriumi "Santaikos", Chicagoje gi "Vytį", "Muzikos Žinias" ir iki šiol "Draugo" geroką dalį redaguoti. Jis rašė daug apie Lietuvos filateliją įvairiuose žurnaluose; be to, daugybę pamfletų, teatrališkų veikalų, statutų kat. dr-joms jis yra parašęs, ar redagavęs. Mėgo jis tokį nedėkingą darbą dirbti todėl, kad jis mylėjo lietuvių tautą. Gi praktiškieji "patriotai" mano, kad tokie Sakalai, ar Šimučiai, ar Gudai ar kiti plunksnagraužiai turi taip daryti, nes rašymu sau duoną pelno ir turtus krauna. Žinoma, jie niekus plepa, nes nežino. Jei toks Sakalas būtų buvęs paprastas dirbtuvės darbininkas ar koks biznierius, o ne redaktorius, — tai šiandie jisai mūro namą turėtų, kaip kad daugelis darbininkų turi; jisai su gražiu limuzinu važinėtų taip, kaip kad biznieriai va-

(Nukelta į 8 pusl.)

VINCUI KRĖVEI 70-MEČIUI

M. VAITKUS

Ar galite įsivaizduoti — Krėvei jau 70!.. Bet nieko neveiksi — faktas. Tad, nors ir suspausta širdim, reikia sveikinti. Jei išdrįsčiau siųsti jam kokią dovanėlę, įrašyčiau:

"Branginamajam ir mylimajam didžiajam Kūrėjui, geramgeram ir mielam Žmogui".

Tas dvi brangenybes pasirenka mano širdis iš daug gar bingų titulų, tinkančių tam Vyrui.

Esava beveik vienamečiai, jis vieneriais tik metais vyresnis. Ir jis gimė tame pačiame priešpaskutiniame 19 amžiaus dešimtmetyje. Vai, tas 19 amžius! jis mums anuomet atrodė pilkas, nelaisvas, be drąsių užsimojimų, mažai kūrybingas, neteikiąs masėms laimės, griautinas... Ir, kuo kas įmanydamas, prisidėjome prie šio pastarojo garbingojo darbo, kas stengdamasis griauti sena, o kas — kurti nauja.

Ir štai atėjo naujas, 20 amžius. Sutikome jį su šviesiomis viltimis. Ir jo pradžia, bent mums, lietuviams, nuo 1904 metų atrodė, ima pateisinti mūsų lūkesčius: atgavome šiek tiek kultūrinių laisvių — ėmėme kurti kultūrines, ūkines, ekonomines organizacijas, steigti lietuviškas mokyklas, leisti knygas bei laikraščius. Šalia senesniųjų žinomųjų rašytojų, ėmė reikštis po kits kito nauji, o šių tarpe ūmai iškilo ir ypatingai sutviksėjo keistas vardas — Vincas Krėvė.

Vincas Krėvė

Atsimenu, Jakštas tuoj jį pastebėjo ir atžymėjo, kaip tikrą talentą, tokiu jį laikė per visą savo amžių ir brangino, ir su juo bičiuliavos, ir man prie tos bičiulystės tekdavo rankeles pa sišildyti. Atsimenu, pačioj pradžioj Jakštui giliai įstrigo Krėvės raštuose, tarp kitko, kaikurios mielos dzūkybės — žodžiai, posakiai verbalinės formos, kaip gautau, govė... Ši pastaroji forma "govė" mudviem su Jakštu pasirodė itin įdomi. Jakštas ją pateisino (aš, žinoma, su juo sutikau): juk, girdi, sakome, spjovė, krovė, šovė (kurio vietoj žemaičiai sako šavo). Labai grožėjomės jaunojo kūrėjo "Dainavos šalies senų žmonių padavimais". Žavėjo mus "Šarūnas". Su Jakštu apie šį didingąjį veikalą man nėra tekę plačiau pasikalbėti, bet man jis visuomet atrodė gilios poezijos epopėja. Būčiau anuomet norėjęs pamatyti, kaip tas Krėvė atrodo. Bet nebuvo progos: jis viešpatavo Vilniuje, aš gyvenau Kaune, o anais laikais tai buvo šiokiatokia distancija... Tuo tarpu Krėvė parašė vilniškei "Vaivorykštei" originalų įdomų kūrinį "Pratjekabuddha", kurio bud distinė pasaulėžiūra man nebuvo priimtina, bet kurios rimtų grožybių negalėjau nepajusti... Žymiai vėliau sykį klausiau Krėvę, kuris jo veikalas jam pačiam atrodąs geriausias. Jis atsakė: Pratjekabuddha...

Nuostabus Krėvės patriotizmas

Taip atėjo ir Pirmasis Pasaulinis karas, o to naujo pajėgaus kūrėjo man vis dar nebuvo tekę savo akimis pamatyti. Beje, apie jį vieną - antrą intymesnę smulkmeną teko girdėti iš jam artimo asmens — Liudo Giros bene dar 1913 metų rudenį, kada šis iš Vilniaus atvyko į Kauną ir, kaip "Vaivorykštės" redaktorius, aplankė mane, savo bendradarbį (ir, tarp kitko, paprašė paskolinti pinigų: per visą savo gyvenimą jis stigo pinigų ir vis jų ieškojo; gal tai buvo ir viena iš priežasčių, kad jis tiek kartų savo gyvenimo kailį keitė). Žinoma, kalbėjome ir apie naujus rašytojus — tad ir apie Krėvę: Gira jį susitikdavęs vienoj Dzūkijos klebonijoj atostogų metu, susižavėjęs jo gabumais bei išsilavinimu, sužinojęs jį rašinėjant lenkiškai į lenkų laikraščius ir ėmęs įkalbinėti, kad imtų rašyti lietuviškai. Mūsų laimei Krėvė taip ir padarė, o vėliau atsispyrė pagundai pereit į rusų literatūrą, nors tai jam žadėjo plačius horizontus ir gal pasaulinį garsą. Už tą Krėvės nuostabų patriotizmą aš jį tiesiog imčiau ir prie širdies priglausčiau.

Su Krėve teatre

Susipažinome su juo tik nepriklausomoj Tėvynėj, Kaune, bene 1919 ar 1920 metais; kur ir kuria proga — nūn nebeatsimenu; manau, bus įvykę teatre. Jis tuomet buvo dar pačiame gražume vyras, labai taisyklingo veido, labai inteligentiškos povyzos, ramus, kuklus, mažakalbis, nesistengiąs imponuoti savo didele erudicija... O tas ūgis toks mažas! Dėl to aš kiekvieną beveik kartą, kai susitikdavau, tuo stebėdavaus ir kartais negudriai jam tą savo stebėsį pareikšdavau, pridurdamas, kad, girdi, labai dažnai dideli vyrai būdavo mažo ūgio. Jis paprastai kantriai, net ramiai, iškiausydavo, nė nebandydamas kandžiai atsikirsti (o žinau, kad sugeba).

Vieną pobūvį su juo teatre itin ryškiai atsimenu. Sėdėjome su juo ir su rašytoja Pleiryte-Puidiene ložoje, užpakaly parterio, dar nerestauruotame teatre. Kas ten tuokart buvo vaidinama, nebeatmenu: turbūt, Juozas Vaičkus statė Ibseno "Heddą Gabler" ar "Statytoją Solnes". Vienoj pertraukoj kažkaip palietėme jaunimo auklėjimo klausimą. Buvau girdėjęs, jog Krėvė savo dukterį atidavęs auklėti į kažkurį katalikių vienuolių institutą, o Puidienė ir pati mokiusis Paryžiuje pas vienuoles, ir, berods, dukrą įstačiusi į kažkurią katalikių seselių įstaigą mokytis, bene tam pačiam Breslau'e, kur ir Krėvės duktė. Juokaudamas aš sakau jiedviem: "Stebiuos, kad Judu, to kie "bedieviai", įdavėte vienuolėms savo vaikus gadinti". Krėvė, kaip paprastai, ramiai, iš lėto, lyg kiekvieną žodį svarstydamas, atsakė: "Daviau duk terį vienuolėms auklėti, kadangi esu įsitikinęs jas esant geras

(Nukelta į 8 pusl.)

MŪSŲ KALBA

TVARKO

DR. P. SKARDŽIUS IR S. BARZDUKAS

74. TERMINOLOGINIAI DALYKAI

10. ĮVARAS IR ĮVORĖ

Įvaras ir **įvorė** yra naujadarai ir savo daryba niekuo nesiskiria nuo **įvadas** ir **įvodė** ir kt. Pirmą kartą **įvarą** sutinkame A. Vireliūno Įvarduose, kur jis verčiamas rusų **vtulka.** Tai yra tam tikras žiedas arba vamzdis, įdedamas į kokią nors angą. Rusų **koliosnaja vtulka** yra tai, kas mūsų kalboje vadinama germ.-slavišku skoliniu **rato buksa** arba **buksva,** pvz.: užpakalinio **rato buksva** labai išdilusi; taip ratai perdžiūvo, kad net **buksvos** pradėjo klebėti. M. Niedermano žodyne **įvaras** yra "Schraubenmutter; Zapfenlager", o V. Pėteraitis **įvaru** laiko "hub, nave; female screw, screw-nut; (pivot) bearing". V. Gailiaus žodyne ir Vadove anglų **"female screw",** vok. "Schraubenmutter" vadinama **veržlė,** kuri, atrodo, yra gana gerai sudaryta ir visai tinka reikiamai sąvokai žymėti, nes čia kaip tik yra būdingas **veržimas: veržle** mes **priveržiame varžtą** (anglų bolt, vok. Bolzen) arba **sraigtą** (anglų screw, vok. Schraube). Bet anglų **hub, nave,** vok. **Radnabe** jau nebėra jokio reikalo drauge su V. Pėteraičiu ir taip pat K. Fulstu — J. Talmantu vadinti naujai sudarytu **įvaru,** nes tam reikalui turime savo seną **stebulę** arba **stabulę;** antra vertus, **stebulė** nuo **įvaro** gerokai skiriasi ir savo reikšme. Panašiai kaip **rato, stipino** (anglų spoke, vok. Speiche) arba **ratlankio** (anglų felly, vok. Radfelge) jau nebekeisime kokiais nors naujadarais, taip pat lengvai nebeišsižadėsime ir turimosios **stebulės.** Kas kita yra germaniškai slaviškas skolinys **buksva:** ji yra mums svetima, ir todėl gali būti pakeista savu žodžiu, kad ir naujadaru. Tam reikalui kaip tik geriausiai tinka V. Gailiaus žodyne ir Vadove vartojama **įvorė** "tam tikras į stebulę įvaromas geležinis žiedas, kad greitai stebulė neišdiltų, anglų wheel-box, vok. Buchse". Šalia **įvorės** galėtų būti vartojamas ir **įvaras,** bet **įvorė gana** gerai dera šalia **veržlės,** ir todėl ji yra teiktinesnė. **Įvaras** galėtų būti kokiam nors kitam reikalui vartojamas; pvz. tai galėtų būti "įvarymas; kur nors įvaromas, įkalamas daiktas"; plg. **įrašas,** "įrašymas, įrašytas daiktas"; **įklotas,** "į batą įklotas padas" ir kt.

Pagaliau tenka dar pastebėti, kad V. Niedermanno ir V. Pėteraičio žodynuose nevisai vykusiai **įvaru** laikomas "Zapfenlager, (pivot) bearing": tai veikiau yra **įvaro guolis** (taip iš tikrųjų V. Gailius ir verčia vok. "Zapfenlager"), ne pats **įvaras.**

11. ĮVODĖ IR NĖRIJA

A. Vireliūno Įvarduose (113 psl.) geografiniu terminu vartojama **įvodė, voda** "Landzunge" šalia **nėrija** "Nehrung". Niedermanno žodyne **įvodė** ir **nėrija** drauge yra "Landzunge, Nehrung": **Kuršių nėrija** "die kurische Nehrung", K. Fulsto — J. Talmanto ir V. Pėteraičio žodynuose **įvodė** visai nevartojama, o **nėrijos** vietoje rašoma **nerija** "Nehrung, narrow tongue of land". V. Gailiaus žodyne vok. **Landzunge** verčiama "sausažemio iškyšuliu, siauru pusiasaliu", o **Nehrung** — "kopomis, užmariu; Neringa, **Nerija": Kurische Nehrung,** Kuršių kopos, užmaris. Vadove nėra nei **nėrijos,** nei **nerijos.**

Ryšium su tuo tenka pastebėti, kad **įvodė,** žmonių kalbos žodis, visų pirma reiškia siaurą, miškan įsiterpusį pievos rėžį, o išplėtus šią reikšmę, lengvai gali atstoti ir tai, ką anglai vadina "**tongue** (a long narrow strip of land, projecting into a body of water), spit", o vokiečiai "Landzunge". Bet vok. **Nehrung** irgi yra siaura, ištįsusi, plokščia ir dažniausiai kopomis padengta žemės juosta, įvodė, kuri pajūrio įlanką (marias, vok. Haff) skiria nuo atviros jūros. Pats žodis **Nehrung** (vok. augšt. ir **Naering**) siejamas su vid. vok. augšt. **Nerge** (iš **nerige, neringe),** norv. **naerung** "status kyšulys, ragas", sen. saksų **naru,** anglų **narrow** "siauras" ir kt., žr. Fr. Klunge, Etym. Wb. der deutschen Sprache (II. laida), 413 psl. Galimas daiktas, kad germ. šaknis **ner-, nar-** yra toliau susijusi su liet. **nerti, naras** "sąnarys; bumbulas", **narva** "bičių motinos ląstelė; kilpa; plyšys, skylė" ir kt., žr. R. Trautmann, Balt.-slav. Wb. 196 t., J. Endzelin, Latviešu valodas vardnica II. 745. Taigi liet. **nerija** (nėrija) gali būti pavadinta nuo **nėrimo** (susiaurėjimo, susiaurinimo) panašiai, kaip vok. **Nehrung (Naering)** šalia sen. anglų saksų **nearu** "siauras" ir kt.; dėl darybos plg. **Dubija** "Varėnos vls. pieva" šalia **dubus, dubti, Pluvija** "Alytaus vls. ežeras" šalia **pluvo, plūti** "būti pripilotam; leistis, pasileisti, išskysti" ir kt. Sprendžiant pagal kitus vietovardžius su **ner-** šalia **nar-** (plg. upėvardžius **Neris, Nerema, Nereta, Nerotas, Narasa, Narotis** arba ežerų vardus **Naročius, Narutis** ir kt.), pirmiau, atrodo, vartotina **nerija,** ne **nėrija.** Pati **Neringa** veikiausiai yra vokiečių skolinys, ne mūsų žodis: viena, patys Klaipėdos krašto lietuviai seniau vak. **Nehrung (Naering)** nėra vadinę **Neringa,** — jiems tai tebuvo **Užmaris** arba **Kopos,** o to krašto gyventojai — **užmarininkai** arba **kopininkai,** žr. J. Gerulio bei Chr. Stango "Liet. žvejų tarmė Prūsuose", 84 psl., Mitteilungen der Lit. Liter. Gesellschaft, I 81; antra, **Neringa,** kiek žinoma, mūsų kalboje yra atsiradusi vėliau, rodos, jau lietuviams užėmus Klaipėdą. Prof. S. Kolupailos nuomone, ją pirmasis pasiūlęs P. Babickas savo "Gintaro Krante". Kiti mano klausinėtieji asmenys irgi tvirtina **Neringą** vėliau atsiradus. S. Kolupailos "Nemune" tevartojamas **Kuršių užmaris** (224, 230 psl.). Mano nuomone, vok. **Kurische Nehrung** kaip geografinis terminas geriausiai galėtų būti vadinama **Kuršių nerija,** ne **Kuršių užmaris** arbe **Kuršių kopos,** nes šie pastarieji pavadinimai apibūdina tik vieną **nerijos** žymę — joje esančias kopas arba jos užmarinę padėtį, užmarį, o pati **nerija** jau reiškia visą siaurą ir ilgą pusiasalį, kuris marias (vok. Haff) skiria nuo jūros. Kaip sinonimas, be abejo, negali būti pareigtas ir **Kuršių užmaris,** nes tai yra pačių vietos gyventojų pavadinimas.

P. S.

(Bus daugiau)

KRONIKA

V. K. Jonynas, Lietuvių Kultūros Namų pirmininkas, išsiuntinėjo Liet. Kult. Namų statutą. Pagal jį Namų tikslas — rinkti ir apsaugoti liet. tautos kultūrines vertybes, skatinti, ugdyti lietuvių kultūrines pajėgas, informuoti apie lietuvių siekimus kultūrinius laimėjimus, palaikyti ryšį su kitų tautų kultūrinėmis organizacijomis. Tam tikslui steigiami meno, kultūros, liaudies ir religiniai muzėjai, organizuojamos parodos, paskaitos, teatrai, mokyklos, bibliotekos, skaityklos, archyvai, renkama istorinė medžiaga, leidžiama įvairūs leidiniai, remiamas kultūrinis prieauglis ir t.t. Nariai moka $6, rėmėjai $25 per metus, garbės rėmėjai — $500, mecenatai — $1,000. Apie likvidaciją statute sakoma: "Turtas... gali būti dovanotas kitai lietuvybės išlaikymui dirbančiai kultūrinei organizacijai, kuri nėra komunistinė arba antikrikščioniška, (kuri) savo veikla negali būti priešinga lietuvių tautos laisvės ir lietuvybės kultūrinio ugdymo idealams".

Jievos Simonaitytės "Augštųjų Šimonių likimas" jau išspausdintas. Šiomis dienomis trečią šio veikalo laidą išleido "Baltija" (Toronto, Ont.). Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Veikalas papuoštas A. Bielskio viršeliu, išleistas fotografijos būdu (ofsetu), turi 437 puslapius. Ši knyga buvo laimėjusi pirmąją Lietuvos valstybinę literatūros premiją. Antroji knygos laida pasirodė Lietuvoje 1936 m. Tai Mažosios Lietuvos buities romanas, vaizduojąs lietuvių gyvenimą susidūrimą dviejų kultūrų. Lengvas stilius, patraukli intryga.

Lietuvaitės Irena ir Laura Andresco, gyvenančios Madride, tiesiai iš rusų kalbos išvertė į ispanų kalbą L. Tolstojaus "Anna Karenina". Andreskų šeima į Ispaniją išsikėlė Didžiojo Karo laikotarpyje. Jų tėvas buvo rusų valdininkas, taigi jos gerai moka rusų kalbą. Nepriklausomybės laikotarpyje jos svečiavosi Lietuvoje ir yra prisirišusios prie savo tėvų krašto. Viena jų sesuo yra ištekėjusi už ispanų gydytojo ir pilietinio karo metu nuo raudonųjų išgelbėjo vieną kunigą. Jos buto, kaip Lietuvos pilietės, raudonieji nekratė. Dar viena sesuo išvykusi į Meksiką dirbo viename knygynė.

Budriko Krautuvė

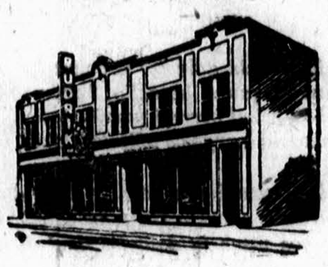

NAMAMS RAKANDAI

visų geriausių išdirbysčių:

Radijos, Televizijos, Šaldytuvai, Skalbiamos Mašinos, Siuvemos Mašinos, Jewelry už žemesnes kainas kaip kitur ir ant lengvų išmokėjimų.

JOS. F. BUDRIK. Inc.

3241 So. Halsted St.

Tel. VIctory 2-9542

Krautuvė atidaryta pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki vėlumos. Nedėliomis uždaryta

Budriko Radio Valanda leidžiama kiekvieno ketvirtadienio vakare nuo 6 iki 7 val. vak. iš stoties WHFC, 1450 kilocycles.

Dr. Donald F. Alexander

KOJŲ SPECIALISTAS

1347 So. 56th Ave., Cicero 50, Ill.

Telef. OLympic 2-8200

Priėmimo valandos: Pirmad. ir antrad. nuo 2 iki 5 ir 7 iki 9 v. vak. Ketvirt. nuo 10 v. ryto iki 5 v. vak. Penktad. nuo 10 val. ryto iki 5 v. v. ir nuo 7—9 val. v. Šeštad. nuo 1 v. iki 4 v. p. p.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

duoda tremtinys prieš karą baigęs Čikagos Universitetą.

Vienas doleris val. — privačios, Vertimai, Anketų pildymas, Įvairūs raštai angliškai.

K. KALNĖNAS

6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29

(3-čias aukštas, durys po kaire, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)

• TELEVIZIJA • RADIO • ŠALDYTUVAI • SKALBIAMOS MAŠINOS • LYGINTUVAI • (IRONERS • PLOKŠTELĖS (RECORDS) • NAMŲ REIKMENYS IR T.T.

WEISS APPLIANCE

PILNAS TELEVIZIJOS IR RADIO APTARNAVIMAS

4057 South Archer Avenue

Tel. YArds 7-8666, Chicago 32, Ill.

MODERNAUS ŠOKIO STUDIJA

A. Valeišaitės ir Grigaliūnaitės-Lazauskienės

3130 S. Halsted St.

Tel. CAlumet 5-9339

Priimami mokiniai: pirmad., antrad. trečiad. ir penktad. nuo 5 v. iki 8 v.v.

PARDUODAME ANGLIS IR PEČIAMS ALIEJŲ PERKRAUSTOME BALDUS

Patarnaujame gerai ir pigiai

STASYS FABIJONAS

2146 SO. HOYNE AVE

Tel. VIrginia 7-7097

PLATINKITE "DRAUGĄ"

PROOF YOU CAN SEE... DuMont gives you more!

THE NEW **DuMont Clinton** TELESET*

ONLY **$199.95****

DuMont CLINTON

17-inch rectangular DuMont tube. Contemporary *all-wood* cabinet with modern Plextone finish in bracken brown or blond. Built-in antenna.

DuMont BEVERLY

21". Fine mahogany or limed oak veneers. Built-in antenna.

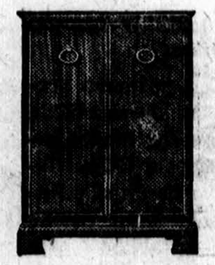

DuMont WAKEFIELD

21". Fine mahogany or limed oak veneers. Built-in antenna.

FULL DUMONT QUALITY AT LOWEST PRICE!

- FARTHER, CLEARER PICTURES! BETTER TONE! UHF PROVISION TOO!
- CUSTOM-CRAFTED CABINETS at every DuMont price!
- "PICTURE GUARD" checks interference!
- NEW ELECTRONIC CIRCUITS perfect the picture!
- DUMONT SELFOCUS* TUBE. Automatic focus!
- MATCHED SIGHT AND SOUND!

*Trade Mark

DUMONT

First with the Finest in Television

**No extra charge for Federal Excise Tax and Warranty on mahogany finish. Limed oak and blond model prices slightly higher. Prices subject to change.

TELEVIZIJOS

LENGVAIS IŠMOKĖJIMAIS

Jums visados apsimokės pirkti televizijos aparatą iš patyrusios, sąžiningos krautuvės — iš BUDRIKO, kur yra užlaikoma 3 patyrę mechanikai ir kur Televizijos parsiduoda geriausių išdirbysčių nauji modeliai su pilna garantija.

Priimame mainais jūsų radiją, gramofoną, armoniką, pianą ir duodame didelę nuolaidą.

Jeigu jūsų TV neveikia, patelefonuokite VIctory 2-9542, Budriko mechanikas jums sąžiningai sutaisys.

JOS. F. BUDRIK, Inc.

3241 So. Halsted Street — Telef.: VIctory 2-9542

Krautuvė atidaryta pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki vėlumos. Nedėliomis — uždaryta.

Budriko Radio Valanda leidžiama kiekvieno ketvirtadienio vakare nuo 6 iki 7 val. vakaro iš stoties WHFC, 1450 kilocycles.

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7333

DR. ANTANAS ALEKNA

(ALEKNAVIČIUS)

GYDYOJAS IR CHIRURGAS

1957 W. Garfield Blvd.

VAL: 1—4 ir 6—9

Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p. išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

Tel. ofiso VI. 7-6583, rez. RE. 7-7868

DR. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West Cermak Road

VAL.: 1—3 popiet ir 7—8 v. vak. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas. Šeštad. tik nuo 1—3 val. popiet. Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. ofiso HE. 4-5849, rez. HE. 4-2324

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutarties

Ofisas ir rezidencija — YArds 7-3526

DR. G. J. BYLAITIS

Vidaus, vaikų, nervų gydytojas

DR. JONAS VALAITIS

Gydytojas ir chirurgas

4038 So. Archer Ave.

(prie California Ave., šiauryt. kamp.)

Val.: kasdien 6:30—8:30 p. m. Šeštad. 1—5 p. m.

Tel. ofiso WA. 8-3060, rez. CO. 4-1187

DR. Z. DANILEVIČIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

10748 So. Michigan Ave.

VAL.: (išskyrus šeštad. ir sekmad.) Nuo 1 iki 4 v. p. p.; 7—9 v. vak. Šeštad. priima tik pagal susitarimą. Rezid.: 10838 So. Wabash Ave.

Tel. ofiso VI. 7-0600, rez. VI. 7-7303

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Spec. moterų ligos ir akušerija)

4055 Archer Ave.

Kampas Archer ir California Ave.

VAL.: 2—4 ir 6—9 v. p. p. išskyrus sekmadienius.

Tel. ofiso YA. 7-1166, rez. DA. 6-1126

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

756 West 35th Street

(kampas Halsted ir 35-ta gatvė)

VAL. 1—4 ir 6:30—8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienius. Atidara šeštadieniais 1—4 val.

Rez. 3247 S. EMERALD AVE.

Tel. ofiso FI 3-0660, buto CO 1-6190

DR. K. JABLONSKIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

101 N. Broadway

MELROSE PARK, ILL.

(Dr. W. V. Norak ofise)

Val. 6:30-9 val. vak., išskyrus sekm.

Of. GR. 6-4020, rez. HIlltop 5-1560

Dr. Alexander J. Javois

(JOVAIŠAS)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2423 West Marquette Rd.

VAL. 2—4 p. p. ir nuo 6—8 v. vak. Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3838, rez. RE. 7-9199

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(LIETUVIS GYDYTOJAS)

2500 West 63rd Street

VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

GRovehill 6-1595

DR. ALDONA A. JUSKA

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

PRITAIKO AKINIUS

Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą išskyrus trečiadienius

2422 West Marquette Rd.

Ofiso ir buto tel. OL. 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1336 So. 49th Ct., Cicero

Kasdien 10—12 ryte ir 5—8 v. vak. Šeštadieniais 10—2 v. ir 4—6 v. v.

Butas 1832 So. 49th Ct.

Telefonas REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

PHYSICIAN and SURGEON

(LIETUVIS GYDYTOJAS)

3925 West 59th Street

VAL. 2—4 popiet, 6:30—8:30 vak. Trečiad. pagal sutartį

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868

DR. EMILY V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

4146 S. Archer Ave.

VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v. Trečiadienį tik susitarus

Tel. ofiso YA. 7-5557, rez. RE. 7-4966

DR. FRANK C. KWINN

(KVIEČINSKAS)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1651 West 47th Street

LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30 v. v. Išskyrus trečiad. ir šeštad. vak.

Tel. ofiso GR. 6-5399, PR. 6-4732

DR. A. MACIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2423 West 63rd Street

(kampas 63 ir Artesian)

VAL. 2—4 p. p. ir nuo 6—8 v. vak. Treč. ir šešt. 2—4 p. p. Sekm. uždar.

Dr. Edward B. MURASKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2750 West 71st Street

(prie California Ave.)

LIGONIUS PRIIMA: kasdien nuo 1 iki 4 ir nuo 7 iki 9 v. v. Šeštad. nuo 2 iki 4 v. Trečiad. pagal susitarimą. Susitarimui skamb. GRo. 6-1821, jei neatsiliepia — VIncennes 6-3900

DR. A. NARBUTAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2216 West 24th Street

Priėmimo laikas pagal susitarimą telefonu

YARDS 7-9778

Ofiso telefonas VIrginia 7-1886

DR. AL. RAČKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4204 Archer Avenue

VAL. kasdien nuo 2:00 iki 8:00 v. Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis; pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.

4701 S. Damen Ave., Chicago, Ill.

Šaukite — YA. 7-7381

Priima: vakarais 6 iki 9, šeštad. 10 ryto iki 4; trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Tel. ofiso YA. 7-0554, rez. MI 3-2880

DR. CHARLES SEGAL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4740 So. Ashland Avenue

(antras augštas)

OFISO VAL: 10 iki 12 v. ryto; nuo 2 iki 4 v. p.p.; nuo 7 iki 8:30 v. v.

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Naujas adresas: **4255 W. 63rd St.**

Ofiso tel. REliance 5-4410

Rezid. telef. GRovehill 6-0617

Vaandos: 1—3 p. m. 6—8 p. m. Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4645 So. Ashland Ave., Chicago

VAL. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.

Tel. ofiso YA. 7-4787, rez. PR. 6-1930

Jei neatsiliepia viršminėti telefonai, **šaukite MIdway 3-0001**

DR. FL. TALLAT-KELPŠA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Spec. chirurginės ligos

DR. E. TALLAT-KELPŠA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

5002 West 16th Street

Val.: kasdien 5-8 p.p., šešt. 2-4 p.p.

Tel. Ofiso TO 3-0959 Rez.: RO 2-2387

Jei neatsiliepia šaukit CEntral 6-2294

Tel. ofiso HE. 4-2123, rez. PR. 6-8484

DR. V. P. TUMASONIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Spec. chirurginės ligos

6255 South Western Avenue

VAL. kasdien 2—4 p. p. ir 6—8 vak. Šeštad. 2—4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

Tel. ofiso: DAnube 6-1125

Buto — WAlbrook 5-6691

DR. A. VALIS-LABOKAS

MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS

3267 South Halsted Street

Val. 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak. Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

Tel. ofiso PR. 6-6446, rez. HE. 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2420 West Marquette Rd.

VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak. Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA. 6-0257, rez. PR. 6-6659

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1821 So. Halsted Street

Rezid. 6600 S. Artesian Ave.

VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patyrimas

Tel. YArds 7-1829

Pritaiko akinius

Kreivas akis ištaiso

Ofisas ir akinių dirbtuvė

756 West 35th Street

VAL. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10—12; šeštad. 10—3 p. p.

Egzaminuoja Akis — Pritaiko Akinius

DR. J. J. SMETANA, JR.

OPTOMETRISTAS

AKIŲ SPECIALISTAS

1801 So. Ashland Avenue

VAL. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad. 9:30—12; 1:30—8 v. v. trečiad. uždaryta, šeštad. 9:30 iki 12; 1:30 iki 5 val. vak.

CAnal 6-0523 — **Platt Bldg.**

Telefonas OLympic 2-4276

DR. P. ATKočIUNAS

DANTISTAS

1446 So. 49th Court, Cicero

VAL. antr., ketv. 10-12, 2-6,7-9 p.p. penkt. 3—6, 7—9 p. p.

3147 S. Halsted St., Chicago

VAL.: pirm., treč., šešt. 3—8 p. p. penkt. 10—12 ryte

DR. B. C. BRUZAS

DANTISTAS

Priėmimo valandos pagal susitarimą

4003 Archer Avenue

Truputį į rytus nuo California

Tel. YArds 7-7772

DR. A. P. STULGA

DANTISTAS

2723 West 71st St.

Priėmimo laikas pagal susitarimą

Telefonas GRovehill 6-6785

DR. ARTHONY WILLIAMS

(VILIMAS)

DANTISTAS

6322 South Western Avenue

Priėmimo laikas pagal susitarimą telefonu.

Telefonas GRovehill 6-3642

Žemės klausimas Lietuvoje

Ūkininko šeimos ūkis—atgyvenęs ar modernus dalykas?

DR. V. MANELIS, Chicago, Ill.

Žemės valdymo problema ir su ja susijusios žemės ūkio įmonių dydžio bei ju tipo problemos šiuo metu yra aktualios, imant jas plačiau tarptautiniu, taip pat ir siauresniu tautiniu mastu. Lietuvišku požiūriu šios problemos yra aktualios tuo, kad ryšium su bolševikine krašto okupacija žemės valdymo santykiai iš pagrindų buvo pertvarkyti, įvedant kolektyvią ūkininkavimo sistemą, dėl kurios Nepriklausomos Lietuvos šalininkai, berods, visi sutinka, kad ši sistema tokios formos, kokia ji dabar yra okupuotame krašte, negalės pasilikti išlaisvintoje Lietuvoje. Tai yra negatyvioji nusistatymo dalis problemos atžvilgiu, o jos konstruktyviąją dalį sudaro pasiūlymų bei projektų formulavimas, kokie žemės valdymo santykiai ir kokio tipo žemės ūkiai būtų pageidaujami turėti ateities Lietuvoje.

Kai gyvenimas įvairiose srityse žengia pirmyn, technika nuolatos vystosi ir tobulėja, daug kur vyksta įmonių koncentracija ir didėja masinė gamyba, tai tūlas, to visko pagautas, pradeda mąstyti ar net pretenzingai pareikšti, kad, girdi, ir žemės valdymo santykiuose reikia padėti kryžių ant viso praeities smulkumo ar vidutiniškumo ir projektuoti ką nors naujo, didelio. Šioje vietoje galima pastebėti, kad šalia kitų politinių bei ideologinių išskaičiavimų, kolchozų ir sovchozų įsteigimas Sovietų Sąjungoje taip pat buvo motivuojamas ūkio sustambinimu ir modernios technikos laimėjimų pritaikinimu.

Kolektyvizmo atstovai

Yra tekę nugirsti net kai kurių laisvos Lietuvos šalininkų atstovaujamą nuomonę, kad, girdi, kažin ar bus prasminga ir reikalinga iš principo atsisakyti nuo kolektyvaus ūkininkavimo Lietuvoje. Šis ūkininkavimo būdas, pašalinus bolševikinės sistemos negeistinus atributus, iš esmės, girdi, gal ir nesąs blogas dalykas, o žmonėms prie jo pripratus, taip pat pritaikius materialias žemės ūkio gamybos priemones stambiam kolektyviam ūkiui, jis galįs būti net geresnis negu individualus ūkininkavimas smulkiuose ar vidutinio dydžio ūkiuose.

Paliečiant modernios technikos pritaikinimo problemą žemės ūkyje š. m. "Draugo" Nr. 141, p. 4, str. "Lietuvos Atstatymą Planuojant" rašoma: "Planavimas individualinių 30 ha ūkių yra planavimas senoviškai sunkaus žemės ūkio darbų, su ribotu modernios technikos pritaikymu". Toliau dar priduriama, kad planavimai labiau turėtų remtis ateitimi. Išeitų, kad apie 30 ha dydžio individualūs ūkiai Lietuvos sąlygose yra dalykas atgyvenęs savo amžių.

Vienos šeimos ūkiai

Šių eilučių autorius atskiromis progomis (žr. "Žemės Reformos Gairės" LŪASK Darbų Sąs. Nr. 2 ir "Žemės Valdymas Išlaisvintoje Lietuvoje" žurnale "Lietuva" 1952 m. Nr. 1) yra reiškęs mintį, kad išlaisvintos Lietuvos žemės ūkio pagrindą turetų sudaryti vidutinio dydžio pačių savininkų valdomi ir apdirbami ūkiai, arba, kaip juos šiais laikais vadina, ūkininkų šeimos ūkiai (angliškai — family farms). Lietuvos sąlygose tai būtų maždaug 20 — 30 ha dydžio ūkiai, esant vidutinės kokybės žemei ir neblogai ūkio padėčiai rinkos ir susisiekimo atžvilgiu.

Ryšium su augščiau pažymėtomis skirtingomis nuomonėmis kyla klausimas, ar šitokie ūkininkų šeimos ūkiai turi šansų išsilaikyti ateityje, kaip pajėgios ir rentabilingos gamybinės įmonės ir kokia yra jų lyginamoji padėtis stambių ūkių atžvilgiu? Išsamesnis atsakymas į šį klausimą pareikalautų ilgesnės studijos, kuri išeitų iš dienraštinio straipsnio rėmų. Šiuo klausimu dabar nemažai rašoma įvairiomis kalbomis tuose leidiniuose, kuriuose nagrinėjami žemės ūkio politikos klausimai apskritai arba keliama specialiai ši problema. Būtų gera ir pravartu, kad visi tie asmenys, kurie šios rūšies klausimais domisi, pirm negu suformuotų savo nusistatymus ir formuluotų pasiūlymus, pasistengtų susipažinti, kaip tie klausimai šiuo metu profesinėje literatūroje ir gyvenimo praktikoje yra sprendžiami.

Vakarų Europos pavyzdys

Kad ir paviršutiniškas žvilgsnis į žemės valdymo sąrangą tuose Šiaurės ir Vakarų Europos kraštuose, kurie šiuo atžvilgiu neblogai tvarkosi (pvz., Danija, Švedija, Suomija, Šveicarija, Olandija, Belgija, iš dalies ir Vakarų Vokietija), rodo, kuria kryptimi einama, jieškant patenkinamo problemos sprendimo. Šita kryptis kaip tiktai yra racionalaus dvdžio ūkininkų šeimos ūkių reikšmės užakcentavimas, atsisakant nuo bet kurių iliuzijų dėl radikalaus žemės valdymo santykių pertvarkymo, pereinant prie stambių ūkių. Sovietų Sąjunga su savo kolektyvia ūkininkavimo sistema šiais laikais yra vienintelis pavyzdys pasaulie, kur įmonių koncentracijos dėsnis naujaisiais laikais per prievartą ir, reikia pasakyti, prieš sveiką ūkinę logiką, buvo įgyvendintas žemės ūkyje ir kur šitoks problemos sprendimas visiškai nekvestiionuojamas tikslingumo atžvilgiu. Koncentracijos požiūriu žemės ūkio įmonės iš esmės skiriasi nuo pramonės įmonių ir šioje srityje negalima visoms įmonėms taikinti bendro masto. Net ir nuosaikieji socialistai, kurie bendrai yra stambių suvalstybintų įmonių šalininkai, savo nusistatymą žemės ūkio įmonių dydžio atžvilgiu yra revidavę, atsisakydami nuo įmonių koncentracijos idėjos žemės ūkyje.

Vertinant atskirų ūkio tipų pliusus ir minusus, tenka imti ne vieną kurį požiūrį (pvz. technikos pritaikinima), bet jų visą kompleksą ir atsižvelgti ne vien tiktai į ekonominius, bet taip pat į socialinius motyvus ir į samdomo darbo problemą. Kai šitaip klausimo vertinimas pastatomas, tai tenka pripažinti, kad šiais laikais didžioji dauguma žemės ūkio ekonomistų, bendrai ekonomistų, sociologų ir visuomenininkų pasisako už ūkininkų šeimos ūkius, kaipo dabartiniame istorijos tarpsnyje vieną iš labiausiai tinkamų žemės valdymo formų.

Kolektyvūs ūkiai

Dėl stambių ūkių palikimo Lietuvoje, išeinant iš to motyvo, kad šiuo metu faktiškai yra sukurti tokie stambūs ūkiai kolektyvaus ūkininkavimo sistemoje, tai tenka tiktai pastebėti, kad nereikia turėti iliuzijų dėl žemės ūkio laimėjimų šioje sistemoje ir nėra jokio pagrindo tikėti, kad kolektyvūs ūkiai sukurs tokias vertybes, kurios įprasmintų jų tolimesnį palikimą.

Nors ir trūksta oficialių objektyvių duomenų apie dabartinę padėtį kolektyviuose ūkiuose Lietuvoje, bet apytikrį vaizdą galime susidaryti iš tų šykščių bet šiurpių žinių, kurios prasiskverbia iš už geležinės uždangos ir iš po švininio dangčio (plg. pasprukusių lietuvių ir latvių žvejų pasakojimus, J. Grišmanausko knygą "Tolimieji Kvadratai", vokiečių pabėgėlių išgyvenimus Lietuvos kolchozuose ir kt. medžiagą). Galvodami dėl ateities, galime kai kurių analogijų pajieškoti praeityje. Rusijos mužikas labai jau vargo caro valdžioje, bet kai 1941 - 43 m., vokiečiams užėmus didelę Sovietų Sąjungos dalį, tūlam ir iš lietuvių teko pamatyti kolchozus ir kolchozininkus Rusijoje, Ukrainoje, Baltgudijoje, tai kiekvienas toksai stebėtojas buvo stačiai pritrenktas tuo neišpasakytu skurdu, kuris tenai buvo rastas (tai ne propagandinių leidinių vaizdas ir ne tas, ką "Inturistas" užsieniečiams keliuose specialiai parinktuose ir tam reikalui parengtuose kolchozuose parodo!). Besilankiusieji kolchozuose pasakoja, kad naujos statybos labai mažai kur buvę galima užtikti, o masės suvargusių kolchozininkų tebegyveno tose pačiose prieškarinėse gryčiose ir landynėse, tik dar labiau sukrypusiuose ir sunykusiuose per eilę "laimingo" gyvenimo metų.

Lietuvos kolchozai

Neturėkime iliuzijų ir dėl Lietuvos kolchozų. Kiek toli išlaisvinimo momentas benusitestų, būkime tikri, kad iki to laiko Lietuvos žemės ūkis jokių laimėjimų nesusilauks. Juk Sovietų Sąjunga, iki augščiausio laipsnio eksploatuodama visus savo gyventojus, o ypač dar pavergtas tautas, milžinišką savo išteklių dalį aukoja, ir kol ji egzistuos, tol negalės neaukoti karo biudžetui bei sunkiajai karo pramonei. Esant tokiai padėčiai ir galvojant apie išlaisvinimo momentą, nieko geresnio netenka daleisti, kaip tiktai tą, kad Lietuvos žemės ūkį ir kolchozines sodybas rasime nualintas, iščiulptas ir žymiai blogesnėje padėtyje negu toji, kuri buvo prieš kolektyvios santvarkos įvedimą. Daugeliu atžvilgių kūrybą teks pradėti iš naujo, visiškai pamirštant kolchozinių paminklų išsaugojimą, kadangi šios rūšies vertingų dalykų vargu ar susiras.

Baigiant tenka pasakyti, kad iš to, kiek galime dabartinę padėtį realiai įvertinti ir projektus ateičiai numatyti, tai ūkininko šeimos ūkis skirtinas prie tos gyvenimo reiškinių kategorijos, kurią norėtume matyti ne išgyvendintą, bet ko plačiausiai įgyvendintą ateities Lietuvoje. Pajėgus, racionalaus dydžio ūkininko šeimos ūkis, apvalytas nuo kai kurių trūkumų, nėra koks tai sentimentalus praeities prisiminimas. Šitokio tipo ūkis ir XX-tame technikos amžiuje yra išeities punktas į tinkamą žemės valdymo problemos sprendimą lygiai kaip ir geresniu lietuvišku, taip ir plačiu pasauliniu mastu.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ SUVAŽIAVIMO DALYVIAI

Sėdi: S. Pipiraitė, J. A. Vaičiūnienė, Kl. Jurgelionis, Vyt. Alantas, kons. P. Daužvardis, V. Ramonas ir P. Gaučys. Stovi iš kairės: St. Tamulaitis, Graž. Tulauskaitė, Ben. Babrauskas, J. Švaistas, A. M. Katiliškis, P. Orintaitė, Juoz. Petrėnas-P. Tarulis ir Al. Baronas. A. Gulbinsko nuotr.

Operų koncertai

Amerikoje jeina į madą operas statyti ne vaidinimo, o koncerto būdu. Daugelis chicagiečių jau tą turėjo progos patirti Grant parko koncertuose, dabar spauda praneša, kad ir New Yorko Philharmonijos Simfoniniuose koncertuose, programą sudarant, jaučiama ta kryptis.

Įrekorduoja mokslininkų balsus

Cincinnati universiteto profesorius dr. J. W. Kisker pradėjo įrekorduoti žymybių balsus, jų kalbas. Jis nusistatęs sudaryti kolekciją, kuri labai palengvins studentams, nes bus sudarytos galimybės įžymiųjų žmonių balsą patiems išgirsti.

Geriausia Kanados novelė

Generalinio gubernatoriaus premiją už geriausią 1951 m. apysaką Kanadoje laimėjo Morley Callgham, parašęs knygą "The Loved and the Lost".

Moka 21 kalbą

JAV-se sudarytos Sv. Rašto vertėjų komisijos pirmininkas kun. L. Hartmann, C. SS. R., moka 12 senųjų ir 9 naująsias kalbas.

Sudėti Ištekliai Siekia Suvirš $100,000,000.00

Pinigai Kada Jų Norit...

DROVERS

ŽEMOS RATOS PASKOLOS

- Pirktis naują ar vartotą automobilį.
- Pertaisyti savo namą.
- Sumokėti gydytojo ar ligoninės bilas.
- Sumokėti taksus ir Apdraudos mokesčius.
- Daugeliui kitų reikalų.

Patikima Bankininkystė Nuo 1882 m.

Užeikit, pasimatyti su mumis šiandien

Mes Kalbame Lietuviškai

THE DROVERS BANK

47th Street ir Ashland Avenue - Chicago

Tel.: YArds 7-7000

Nariai, Federal Deposit Insurance Corporation

PAKEISKITE JŪSŲ SENUS LINOLEUMO VIRŠUS SU PAGAL UŽSAKYMĄ PADAROMĄ

FORMICA TOPS

Gražūs "bonded FORMICA" kokios spalvos jūs norite. Dėvėsis metus ir metus. Nuvalomi ir atrodo kaip nauji tiktai su nušluostymu.

Taip pat plastikinis sienoms koklės, grindims koklės ir linoleumas

F. H. A. IŠSIMOKĖJIMAI

Šaukite mus

Nemokamiems Apskaičiavimas

Evergreen Park 8765

HIlltop 5-5478

BOYD SINK TOPS

3404 West 95th Street

BILL K'S

Mr. & Mrs. Wm. Karetvai, Savininkai

LIQUOR STORE AND TAP ROOM

4644 S. Paulina St.

NEPAMIRŠKITĘ

BILL K'S

Didelis pasirinkimas importuotų

Visus kviečiame atsilankyti ir išgerti WHITE BEAR lietuviško alaus. Tiktai 25c už bonka, o už 10 unciju stiklą 15c. ir $3.75 už dėžę. Bargenas!

Jei mes patenkiname šimtus kitų asmenų, kodėl mes negalėtume patenkinti jūsų? Atvykite ir duokite progos mums jus įtikinti.

MAISTO KRAUTUVĖ

Midwest Store

JONAS IR STELLA SANVAIČIAI, Savininkai

PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ VALGIŲ. LIETUVIŠKI SŪRIAI. NESŪDYTAS SVIESTAS, KUMPIAI. DEŠROS IR KITI MAISTO PRODUKTAI.

BORDEN'S PIENO PRODUKTAI

KRAUTUVĖ ATDARA KASDIEN NUO 7:00 v. ryto iki 10:00 v.v.
SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 7:00 v. ryto iki 10:00 val. vak.

2515 West 69th Str. REpublic 7-9259

Kiekvienas privalo taupyti geresnei ateičiai.

Kad rūpesčiai ateitimi būtų mažesni, reikia taupyti saugioje įstaigoje.

Taupykite Standard Federal Savings & Loan Association — saugiausioje taupymo įstaigoje.

INSURED

Turtas — $30,000,000.00

Atsargos Fondas — $3,000,000.00

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM

JUSTIN MACKIEWICH, Prezidentas

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro.
Trečiadieniais visai neatidaroma.

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32

PHONE: VIrginia 7-1141

VISKO UŽTEKTINAI — TUOJAUS PRISTATOM!

Baldus, ašldytuvus, pečius, skalbiamas mašinas, lovas, matracus, kilimus, radio, televizijos setus, vaikučiams baldus.
Žemos kainos, lengvi išmokėjimai. Turime didelį pasirinkimą

Mes Pagaminame Baldus ir Pagal Jūsų Užsakymą

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.

Lietuvių Krautuvė

2310 W. ROOSEVELT RD., Tel. SE 3-4711

Atidara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30
Atdara sekmadieniais nuo 11 iki 4:30 val. popiet.

SEGHETTI TRAVEL BUREAU

2451 So. Oakley Ave. CHICAGO 8, ILL. Tel. YArds 7-3278 ir 79

KELIONES:

LĖKTUVAIS, GELEŽINKELIAIS, AUTOBUSAIS, LAIVAIS

Parūpiname biletus, viešbučius ir sutvarkome visus su kelione surištus dalykus. TURIME LIETUVIŲ SKYRIŲ. Pildome afidevitus. Kelionės planuokite iš anksto kitiems metams. Anksčiau užsisakykite biletus kaip lėktuvais taip ir laivais, tai būsite tikri, kad tikrai gausite vietas. Pirkdami biletus pas mus nemokėsite brangiau ir išvengsite laiko sutrukdymo, nes nereikės lankytis nei į geležinkelio stotį ar aerodromą, nes visa tai atliksite vienoje vietoje — PAS MUS.

TAUPYKITE SAUGIAI IR PELNINGAI!!

Mes kviečiame lietuvius pasidėti savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association, kuri yra proporcionaliai viena iš smarkiausiai augančių taupymo įstaigų visoj Chicagoj. Pas mus kiekvieno taupomi pinigai yra pilnai apdrausti iki $10,000.00 by an Agency of the United States Government.

Chicago Savings suvirš 28 metai kaip saugiai ir pelningai teikia visiems teisingą ir mandagų patarnavimą. Ji iš anksto neprižada, bet visada išmoka aukštą dividendą.

MŪSŲ TURTAS SIEKIA ARTI DEŠIMTIES MILIJONŲ DOLERIŲ ($10,000,000.00)

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

6234 South Western Ave. Chicago Phone GRovehill 6-7575

JOHN PAKEL, President

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

Valandos: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 ki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 po pietų.

Literatūros būrelio kieme

DANUTĖ BRAZYTĖ, Chicago, Ill.

Reikėtų pradėti nuo Adomo ir Jievos, taip juk visos istorijos pradedamos, tačiau norisi sulaužyti šią taisyklę, nes juk viskas galima.

Turim pripažinti faktą, kad lietuviai yra patys raštingiausi žmonės visame pasaulyje. Tik tas raštingumas nevisur vienodai pasireiškia. Vokietijoj, pavyzdžiui, raštingumas reiškėsi laiškų užjūrin rašymu, kad tik dėdė riebesnį siuntinuką atsiųstų. Nes gi ir plunksnagraužiai dantis atšimpa, reikia patepti, slidžiau eina. Arba vėl diplomų rašymas. Atsisės koks buvęs valsčiaus raštininkėlis prie stalo, o iš po jo girgždančios plunksnos tik lekia diplomuoti daktarai, diplomuoti laidotuvių direktoriai, diplomuoti duobkasiai, dabar visi diplomuoti juodadarbiai, bet vistiek diplomuoti.

Tačiau aš kalbėsiu apie literatūrą, nors diplomas taip pat yra literatūra, bet nevisai tos rūšies. Čia Amerikoj priviso tiek daug rašytojų, kad nebeliko net kam knygų skaityti. Bet kaltinti reikėtų blogus laikus, nes mes už viską pripratę laikus kaltinti. Toks jau dabar amžius, kada proza keliasi į vienkiemius, o rašytojai į didmiesčius, gi čia atsidūrę paklysta kaip Jankaus paukščiai, kuria draugijas, remia Baltosios Meškos kultūrinę įstaigą.

Nereiškia, kad mes, jaunieji, turime apsileisti seniams. Antai, prieš porą metų susirinkę nutarėme steigti būrelį, jaunų ir nediplomuotų grafomanų būrelį. Dalinai dėl to, kad mūsų globėjas Aloyzas Baronas turėtų kuo pasigirti siaurame draugų ratelyje, dalinai dėl bendro žmonijos gero. Kas pagaliau stovėtų tarpdury ir paiminėtų biletus per literatūros vakarus, jeigu tokio būrelio nebūtų. Čia, žinoma, persidirbti netenka, nes paprastai būna daugiau būrelio narių negu publikos. Tačiau mes turime ir kitą tikslą, ten už durų stipinėdami. Sakoma, kad nusižeminusieji bus paaugštinti, taigi geriau pradėti nuo durų, o kas žino, gal vieną dieną diplomuotų rašytojų draugijos galva pastebės mus ir pratars:

—Na, užteks jums ten durų gembes brūžinti, prieteliai slinkitės augščiau...Tūkstantis dolerių, kad ir menkas pinigas šiais laikais, bet vis geriau kaip nieko.

Mūsų būrelio narius galima būtų suskirstyti į du priešingus skyrius; tie, kurie rašo, ir tie, kurie klauso. Pastariesiems garbė, kad taip ilgai išsilaikėme, nes parašyti tai dar pusė bėdos, bet parašytų išklausyti tai jau nuopelnas!

Bet tie, kurie rašo, apima visus literatūros žanrus. Turim vieną kritiką, kuris puikiai nusimano apie paskutinės mados moterų sukneles, spaudą, šukuosenas ir literatūrą. O mūsų humoristė po kiekvieno sakinio padeda pastabą: na, ko nesijuokiate?

Per visą gyvavimo laiką būrelis pasiuntė savo nuotrauką į "Ateities" žurnalą, išklausė visą eilę įdomių paskaitų. Viena jų buvo skaityta žymaus meninko tema — "Koks skirtumas tarp Picasso ir Žoromskio", kartą mus aplankė vienas kolega rašytojas, savo vizitą pradėdamas šiais žodžiais:

— Jeigu jūs būtumėt vaikai, pasekčiau pasaką, bet dabar, — negavo net baigti, nes kilo baisus mūsų globėjo protestas; žodžiu po ilgų diskusijų šis rašytojas pasekė mums pasaką apie katinėlio ūsą, o jeigu būtumėt paklausę mūsų kritiką, kaip ta "paskaita" patiko, jis ir šiandien jums pasakytų, kad ta buvo pati įdomiausia paskaita jo gyvenime.

Bendrai paėmus, jaunųjų grafomanų veikla yra grynuose krikščionybės rėmuose, nes susirinkimai vyksta išimtinai TT. Jėzuitų patalpose, o kampe visuomet sėdi vienas iš pačių Tėvų. Gal dėl to, kad globėjas mus blogais keliais nenuvestų, bet greičiausiais dėl to, kad mes globėją neišvestume iš kelio...

Reikia prisipažinti, kad ir šitoje partijoje kartais kyla nesklandumų, o tai ypač pasireiškia, kai mūsų globėjas, įžengęs į kambarį, prataria:

— Na, vaikai, dabar pradėsime...

"Vaikai" tuoj ima braškinti literatūriškai saldaininius popierėlius, kurį laiką visur viešpatauja tyla, bet atidžiau pasižiūrėję, jūs pastebėtumėt, kad kampe, amazonišką pozą užėmusi, būrelio pirmininkė murma:

—Vaikai, hm... Aš ir pražilsiu, o jam vis vaikai...

— Taigi, į paskutinius tris susirinkimus aš ir mamą vadžiotis nustojau, bet vistiek vaiku vadina, — pareiškia kita kolegė, — Na, nesusipratėlių visur pasitaike!...

Būrelis turėjo septynis oficialius susirinkimus, o neoficialiųjų skaičius sunku ir prisiminti...

—Jeigu aš jūsų neišmokysiu rašyti, tai nors skaityti pramoksite, — viena proga pasakė mūsų globėjas (mat, žmogus optimistas). Po to kažkas pasiūlė persiorganizuoti į skaitytojų būrelį.

Su pasididžiavimu turiu prisipažinti, kad mes atidarom visai naują periodą lietuvių literatūroj. Neatsirastų nei vieno būrelio nario, kuris pradėtų kopijuoti Žemaitę arba rašyti žolelių enciklopediją. Pastarasis dalykas yra praktiškai neįmanomas, nes nei vienas nežino tiek žolių pavadinimų, o senosios kaimo moterėlės dabar tapo diplomuotomis daktarėmis ir be valdžios leidimo profesinių paslapčių neišdavinėja. Turbūt neatsirastų iš mūsų tarpo nei vieno, kuris drįstų perskelti akmeniu prancūzai makaulę arba statyti namus ant smėlio. Kai mūsiškiai pasiilgsta smėlio ir saulės, paprastai važiuoja į "Jūratę" praleisti porą savaitgalių. Nerasit pas mus nei sentimentalumo, kurio arkliuku taip dažnai mėgsta joti senesnieji. Net ir mūsų pirmininkė nepasakytų, kad jos plaukus suvėlė švelnučiukas vėjelis, ji tikriausiai pareikštų, kad vėjas kiauliškai prie jos prisikabino ir buvo būtinai vieną viršaus išmetęs, kai iš gražiai suklostytų bangų padarė nevykusią šieno kupetą. Na, lengva ir vėjui buvo nuklysti truputį, kada ant kiekvienos kryžkelės po keturias smukles stovi, ne taip kaip kadaise, kada pro kaimą ėjo tik vienas vieškelis, o prie to vieškelio rymojo vienintelė karčiama. Dabar net pro Cicero daugiau kelių eina...

Jeigu jau iš mūsų globėjo reikalaujama, kad jo vėjai greičiau praplaukdintų debesis ir parodytų žvaigždes, tai mums statomas reikalavimas būti moderniais. Na, gal ne visai taip moderniais, kaip obuolio aprašymas vienoje knygoje, bet vistik moderniais. Juk nepasakysi šiame išradimų amžiuje, kad arklys išsigando automobilio. Dabar automobilis, susitikęs gatvėje arklį, tikriausiai iš baimės šoktų pirmam pasitaikiusiam stulpui ant kaklo. Arba rugiapjūtės idilija. Kokia logiška nesąmonė! Dabar ūkininkas, rytą išvažiavęs į lauką rugių kirsti, vakare grįš pilną sunkvežimį duonos kepalų prisikrovęs, tik sėsk ir valgyk.

Užtenka klaidžioti šunkeliais, kuriais klaidžiojo visi prieš mus buvusieji, mes turime pakankamai savų šunkelių, kad kitų pėdomis sektume. Nuo dabar visos mūsų saulėtos dienos bus permatomos, kaip nailono bliuzelės, o visos apsiniaukusios kaip pirmadienio rytas, vakarą su Baltąja Meška praleidus. Kas žino, gal vieną dieną ir mes tapsime tikrais, diplomuotais grafomanais.

Šekspyro pasaulėžiūra

Mokslininkai H. Mutschmann ir K. Wentersdorf pravedė nuodugnias studijas apie didžiojo rašytojo Šekspyro pasaulėžiūrą; priėjo išvados, kad Šekspyras buvo katalikas.

Skardi sirena

Bestudijuodami kaip garsas paverčiamas į karštį du Kalifornijos universiteto profesoriai pagamino sireną, kurios balsas taip smarkus, kaip dviejų tūkstančių simfoninių orkestrų, griežiančių paćiame smagume.

Kiekvienas nori pinigų, vienok pinigai neauga ant medžių

Taigi ATIDARYK TAUPYMO SĄSKAITĄ ŠIANDIEN pas BRIGHTON savings ir taupyk reguliariškai ir pelningai. 3% normalus pelnas, išmokamas du kartu į metus. Indėliai yra apdrausti iki $10,000.

Brighton Savings and Loan Ass'n

4071 Archer Ave. į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKAS, Sec'y

OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šešt. 9:00 ryte iki 4:30 p. p.
Trečiad. 9:00 ryte iki 12:00 v. d.
Ketvirtad. 9:00 ryte iki 8:00 vak.

SOPHIE BARCUS

Iš WGES stoties — banga 1390
PIRMAD. iki PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 val. ryte
LIETUVIŠKOS VAKARUŠKOS
iš tos pat stoties PIRMADIENIO
vakare nuo 7 iki 9 val.

RADIO PROGRAMA

7121 SO. ROCKWELL St
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413

Mes taisome visų firmų siuvamas mašinas. Kiekvienas darbas garantuotas. Išnuomojamos mašinos. Mes pertaisysime į elektrinę jūsų kojinę mašiną. Prašykite mūsų nemokamai jums apskaičiuoti. Didžiausias pasirinkimas vartotų Singer mašinų

SINGER SEWING MACHINE CO.
4222½ Archer Ave.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI!

★

Mes kviečiame aplankyti mūsų prekybą ir palyginti mūsų prekių kokybę ir kainas, kad ir su "didžiųjų", ištisus metus besitęsiančių išpardavimų kainomis. Per trumpą laiką ištisa eilė mūsų klientų įsitikino, kad mūsų prekės augštos rūšies, be užprašymo žemomis kainomis.

Leiskite mums patarnauti Jums vieną kartą ir Jūs liksite mūsų nuolatiniais klientais.

PAVYZDŽIAI:

5 dalių chromo virtuviniai stalai, Formica viršus .. $49.50
Porcelano Gas Range (virimui krosnys) $89.50
Šildymui krosnys, 4—5 kambariams (alyva ar gazu) $69.00
Rašomieji stalai, Walnut ar Mahogany $39.00
Knygoms spintos su stiklo durimis $29.00
Šaldytuvai, Refrigeratoriai, Westinghouse
6 kubiškų pėdų $199.00
Kilimai, grynų vilnų, žymiausių Amerikos fabrikų $69.00
3 dalių miegamojo kamb. moderniški baldai, šviesios,
Walnut arba Mahogany spalvos $139.00
2 dalių svečių kambario, Nylon Frize,
minkšti baldai $139.00
Ant grindų pastatomos lempos $16.00

Neleiskite sunkiai uždirbto dolerio veltui, pirkite tik įsitikinę perkamo daikto kokybe už realią vertę. Mes neprekiaujame menkaverčiais ar su brokų baldais, kad pirma pripildyti savo sandėlius, o vėliau skelbti "pigiuosius" išpardavimus ir mažiau nusimanančiam pirkėjui įkišti bevertį daiktą — aukšta kaina.

Teisingas patarnavimas ir be užprašymo kainos — mūsų įmonės tikslas ir obalsis.

PREKIAVIMO LAIKAS:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 9 val. ryto iki 9:30 vak.
Kitomis dienomis 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.
Sekmadieniais 11 val. ryto iki 5 vakaro.

FURNITURE CENTER, INC.

ĮMONĖS VEDĖJAS JUST. LIEPONIS

3222-24-26 SO. HALSTED ST.

Telef. VICTORY 2-4226

ŽIŪRĖKITE
Kas Yra Mūsų Pirkėjai!

Geriausi žmonės, kaip, eiliniai taip ir profesionalai iš arti ir toli lanko

METRIKIŲ
FARM FOOD CO.
KRAUTUVĖ

1804 West 47th Str.
Arti Wood Str.

VYRIAUSIA LIETUVIŠKŲ VALGIŲ BŪSTINĖ

JUDITA
Metrikaitė
SURIŲ KARALAITĖ

PELĖDA beldžiasi į jūsų duris

Tik ką išėjo 8 Nr. Pelėdos 28 pl., su priedu Tėviškės Aidas 8 pl. Juose telpa virš 30 paveikslų, iliustracijų, šaržų. Daug juokų ir aprašomos mūsų dienų aktualijos iš politinio ir kultūrinio gyvenimo Kaina 0.50 dol.

TIK KĄ IŠĖJO:
Andersono Pasakos, 210 pl., gausiai iliustruota, kaina 2.00 dol.
Haufo Pasakos, antra dalis, gausiai iliustruota, kaina 1.25 dol.

ANKSČIAU IŠLEISTA:
Haufo Pasakos, pirma dalis, (Karavanas) gausiai iliustruota. kaina 1.50 dol.
A. Vilainis, Žemaičių Žemėje, kelionių aprašymai, 132 pl., kaina 1.50 dol.
Pelėdos 1952-1953 metų komplektai, kaina 5.00 dol.
Baigiame spausdinti Pelėdos kalendorių 1953 metams. Daug feljetonų, juokų. Priede Karalienės Michaldos Pranašystės ir naujausias sapnininkas su Pelėdos komentarais. Kaina 1.20 dol.
Visi kurie užsisakys šių knygų bent už 3.00 dol., Pelėda iki šių metų galo gaus dovanai. Adresuokite:
PELĖDA 3153 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.

One World Insurance Agency

VIENINTĖLĖ LIETUVIŠKA ĮSTAIGA SOUTH SIDĖJE, KURI PATARNAUJA VISOKIŲ RŪŠIŲ APDRAUDOSE!
Mes atstovaujame atsakomingas apdraudos kompanijas, todėl kiekvienas mūsų klijentas visados apsaugotas, jei kam įvyksta kokia nelaimė.
FIRE—AUTOMOBILE—LIABILITIES—PREVENTION IR ACCIDENTS.
6322 SOUTH WESTERN AVE. Telef. PRospect 6-5162
Agentūra yra CHAS. P. KAL priežiūroje

ALBINAS BENIULIS,
ATLIEKA PERKRAUSTYMUS ir įvairių daiktų pervežimus
Taip pat persiunčiame į užsienį pakietėlius įvairaus maisto.
Kreiptis:
2554 SO. HALSTED STREET
Tel. PAnabe 6-3245

TADO BALČIUNO
PRECIZIŠKAS LAIKRODŽIŲ TAISYMAS
2156 W. 23rd St.; YA. 7-0841
Laikrodžiai elektroniškai patikrinami ir atnaujinami. Atstovybės visose Čikagos lietuvių kolonijose. Darbo val.: 5-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro

Išpardavimas su 20% Nuolaida
Tiktai ribotam laikui

Mes parduodame visas mūsų aukštos rūšies prekes—baldus, kilimus, gazo krosnis ir visus gerai žinomų gamybų matracus ir spiruokles — su dideliais sutaupymais. Pirkite dabar ir sutaupykite.

Pirmad. ir Ketvirtad. atdara iki 9:30 val. vakaro

Southwest Furniture Company
6200 South Western Ave., priešais Sear's krautuvę
Lengvos išmokėjimo sąlygos tiesioginiai be jokios kredito įstaigos

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA
SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE Savings & LOAN ASS'N
INSURED UP TO $10,000
3% ON SAVINGS
2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. LAF. 5-1083
B.R.PIETKIEWICZ PRES.

PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IŠ TOLIMESNIŲ DISTANCIJŲ
TURIS ILGĄ PATYRIMĄ
JUOZAS NAUJOKAITIS
6819 So. Rockwell Street
CHICAGO 29, ILL.
Tel. WAlbrook 5-9209

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. VIctory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro

Taupykite per Pašta

Užtikrinta Apsauga ir Priede Geras Pelnas!

Nauji taupytojai yra mielu noru priimami. Dividentai kas pusė metų! Daug patarnavimų įskaitant paskolos namų pirkimui; žema kaina — skubus patarnavimas — ilgi išsimokėjimai.

CITIZEN'S FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1542 Halsted Street Chicago Heights, Illinois

KIEKVIENO PENKTADIENIO VAKARĄ
KEPTA ŽUVIS 25c
Susitikite draugus ir praleiskite gražiai laiką
HOLLYWOOD INN, 3930 Haas Ave., Lyons
2 blokai į vakarus nuo Harlem
Judy Willis, Prop. LYons 3-9836

PERTAISOME PATAISOME
Šaukite šiandien — Specialios rudenio nuolaidos
• Rūsiuose butus • Palėpėse butus • Verandas • Prijungimus • Apmušimus • Stogus.
Darbininkus. Medžiagą. Finansuojame viską iš vienos vietos. Nereikia įmokėti — lengvi išsimokėjimai.

HOME INDUSTRIES, INC
3956 N. Ashland Ave. BUckingham 1-8134
Nemokami apskaičiavimai. Šaukite šiandien.

Amerikiečių literatūra Rusijoje

Keturiasdešimts milionų verstųjų knygų

JUOZAS PRUNSKIS

Mes lietuviai gal turėsime per mažai tepastebėję vieną įdomų leidinį — "In Anger and Pity". Šį veikalą parašė amerikietis korespondentas Robertas Magidoff. Jis Rusijoje išbuvo 12 metų, iš kurių net septynerius buvo radijo NBC pranešėjas. Pastabus laikraštininkas gyvu stiliumi aprašo kasdienį Rusijos gyvenimą, sutiktus žmones, su juo dirbusius rusus ir ruses.

Išversta arti tūkstančio veikalų

Įdomus skyrius tame veikale — apie amerikiečių literatūrą SSSR-je. Nuo revoliucijos laikų, nuo 1917 m., Rusijoje buvo išversta 201 amerikiečio autoriaus ir poeto parašytų arti tūkstančio knygų ir jų pasklido po Rusiją apie 40,000,000 egzempliorių. Daugiausiai paplitęs Jack London, kurio išėjo 567 laidos, su 10,367,000 egzempliorių. Po to seka Mark Twain su 3,000,000 egzempliorių, Upton Sinclair su 2,889,000 egzempliorių, Ernest Thompson Seton — 2,011,000 egzempliorių ir O. Henry — 1,403,000. Prie tų "milionierių" klasės reikia priskaityti ir Bret Harte, kurio knygų Rusijoje paplito netoli miliono: 969,000 egzempliorių.

Tuos skaičius, kaip liudija Magidoff, jau 1945 m. paskelbė (Sovietų) Rašytojų Sąjungos užsienio sekcijos sekretorius Michail Apletin. Nuo to laiko šie skaičiai bus paaugę, tik jau toli gražu ne tokiu tempu, nes dabar Rusijoje varoma griežta priešamerikietiška akcija.

Truputis vardų

Kiti amerikiečių autoriai, kurių veikalai yra paplitę Rusijoje, yra šie: Th. Dreiser, E. Hemingway, J. Steinbeck, J. F. Cooper, W. Irving, S. Lewis, E. Bellamy, H. W. Longfellow (jo "Song of Hiavatha" išvertė Nobelio premijos laureatas I. Bunin, išleista 123,835 egzemplioriai), P. Buck, E. Caldwell, H. B. Stowe, C. Bercovici, E. A. Poe, J. Conroy, W. Whitman, J. Dos Passos, L. Hughes, M. Gold, W. Frank, I. S. Cobb, E. O'Neill (išleista 25,000 egzemplioriai knygos, kurioje sudėtos septynios jo dramos), B. Hecht, E. Ferber, R. Beach, R. Lardner, Cl. McKay, B. Tarkingten, M. Bodenheim, Z. Gale, L. Blomfield, H. Kemp, N. Ashs. Vardai čia surašyti pagal pirmenybę: kurių verstųjų knygų daugiau paplitę Rusijoje.

Carų laikotarpy

Amerikiečių literatūra Rusijoje — ne revoliucijos atneštinė naujiena. Nors nėra pilnų statistinių duomenų iš caristinių laikų, bet jau daugiau kaip prieš šimtą metų Rusijoje pradėjo rastis pirmieji amerikiečių veikalų vertimai. Sukurti laisvės kovų ir demokratinio gyvenimo nuotaikose jie tas idėjas skleidė ir Romanovų valdomame krašte. Vienas iš pirmųjų žymesnių vertėjų buvo caro Aleksandro II auklėtojas Vasilijus Žukovskis, poetas. Kaikurie literatūros kritikai jo išverstą Gray'o "Elegiją" laiko moderniosios rusų poezijos pradžia.

Tarp žymiųjų vertėjų, kurie amerikiečių kūrybą pertiekė rusams, yra ir tokie stambūs vardai kaip Puškinas, Lermontovas, Faimontas, Briusovas, Buninas, Pasternakas.

Franklinas ir Washingtonas

Bene pirmasis amerikiečių autorius, išverstas į rusų kalbą, buvo Benjaminas Franklinas, kurio "Vargšo Ričardo almanachas" buvo išspausdintas Peterburge 1784 metais, o po dešimties metų Maskvoje išėjo "Ištraukos iš Franklino užrašų su trumpu aprašymu jo gyvenimo ir jo darbų". Rusų intelektualus daugiausiai interesavo amerikiečių laisvės idėjos, ką liudija ir N. Novikovo prierašas (1784 m.) prie pirmosios rusų kalba išleistos Washingtono biografijos:

— Roma turėjo Kamilą, Graikija — Leonidą, švedai — Gustavą, Anglija — Russelį ir Sydney. Tačiau tie garbingieji herojai neprilygsta Washingtonui: jis įkūrė respubliką, kuri, be abejo, bus prieglauda laisvei, kurią iš Europos ištrėmė prabanga ir supuvimas. —

Beletristika

Rusus domino amerikiečių beletristika, ir jau devyniolikto šimtmečio pirmame trečdalyje jie išsivertė kaikuriuos *Irvinga* bei *Cooperio* veikalus. Cooperio "Šnipas" buvo išleistas Maskvoje 1825 metais. Šie pirmieji vertimai dar buvo daromi iš prancūzų vertimų. Plačiai Rusijoje buvo skaitomas "Paskutinis Mohikanas" Net M. Gorkis kartą yra pastebėjęs:

— Cooperio raštai Rusijoje buvo pirmos rūšies auklėtojai, kurie ugdė garbės jausmą, drąsą ir ryžtingą veiksmingumą.—

Milionai rusų jaunuomenės yra perskaitę *Stowe* "Dėdės Tomo trobelė".

Tas veikalas buvo įkvėpimas rusams kovoje prieš baudžiavą. Pats L. Tolstojus kalbėjo — jis norėtų parašyti rusišką Dėdės Tomo trobelę. Šis veikalas ir po revoliucijos susilaukė 14 laidų, tik jį dabar bolševikai stengiasi panaudoti savo propagandai — kai jie kalba apie negrų padėtį JAV-se.

Simbolinė Poe poezija

Konstantinas Balmontas, išvertęs *Edger Allan Poe* poeziją, pavadino tą amerikietį pirmuoju devyniolikto šimtmečio simbolistu, ji augštindamas žodžiais: "mano garbinamas dainius, augščiau iškilęs už kitus amžinuosius trubadūrus". Kitas rusas — *B. Briusov* rašytoją Poe pavadino Dostojevskio pirmtaku ir mokytoju subtyliame psichologijos lauke. Būdingas ir *L. Andrejevo* atsiliepimas apie Poe, kad tai yra "didžiausias pamišėlis, kurs taipgi yra logiškiausias mintytojas".

Whitmano įtaka

Tik *Walt Whitman,* kitas amerikietis poetas, savo populiarumu Rusijoje konkuruoja su Poe. Jo vertimai tepradėjo pasirodyti tik šio šimtmečio pradžioje. Poetas K. I. Čukovski, iš jūrininko slapta gavęs uždraustą platinti Whitmano knygą, taip ja susižavėjo, kad pasakė: "Tada aš supratau, kad mano gyvenimo tikslas yra garsinti Whitmaną". Caro policija konfiskavo jo vertimus, o minėtam jų vertėjui net uždraudė paskaitas, be kitų miestų, ir Vilniuje. Whitmanas turėjęs net nemažos įtakos ir revoliucijos poetams, kaip Majakovskiui.

Tuoj po revoliucijos Whitmano "Pioneers! O Pioneers" buvo atspausdinta dešimtimis tūkstančių ir dalinama kariams bei civiliams. Jo "Europe" buvo pritaikyta scenai ir pastatyta Proletarų Kultūros Rūmuose.

(Nukelta į 6 psl.)

TOWN OF LAKE UTILITIES

Yra vieta, kur lietuviai apsirūpina baldais, namų reikmenimis, televizija ir radio geriausiomis išsimokėjimo sąlygomis!

OUTHEATS'EM ALL!

Enjoy a houseful of heat with so little fuel – Furnace volume heat for the price of a heater

MONEY BACK GUARANTEE!*

Siegler PATENTED AUTOMATIC OIL or GAS HEATERS

Only Siegler's exclusive patented TWO-IN-ONE HEATMAKER does it— Compare before you buy any heater!

*Every cent of your MONEY BACK if your new Siegler heater doesn't deliver more and hotter heat at the floor outlet than any other comparable size heater regardless of make or price!

SEE YOUR NEAREST DEALER OR WRITE SIEGLER, CENTRALIA, ILL.

For proof – make the Siegler MATCH-TEST at your dealer – See the BIG 4 patented INVENTIONS and plus features!
1–TROPICAL FLOOR HEAT 3–CARBON-FREE BURNERS 5–PORCELAIN ENAMEL FINISH
2–TWO-IN-ONE HEATMAKER 4–SIEGLER-MATIC DRAFT 6–CAST IRON CONSTRUCTION

Vladas Klash
K. of C. (Kolumbo Vyčių) narys 4-to laipsnio

TOWN OF LAKE UTILITIES
1800-02 West 47th Street
(kampas Wood Str.)
Tel. – LAfayette –3-7771

U.S. ROYALS

ACT!

Before the Risks of Winter

* GET the U. S. Royal Master's *exclusive* Royaltex Tread—stop *safely* on slippery streets where tires *never* held before!
* OWN the *revolutionary* winter-skid-protecting power of its more than 3,000 gripping edges!
* LOOK ahead to *years* of this super-safety, completely *renewable* to give you up to twice as many safe miles!

NOW! For Your Present Tires!

We are allowing

from $3 to $13

on the purchase of new, winter-safe U. S. Royals.

U. S. ROYAL MASTER • U. S. ROYAL AIR RIDE • U. S. ROYAL DE LUXE

plus generous allowances for your present tubes

SERLIN TIRE CO.

1400 SOUTH MICHIGAN Tel. — WEbster 9-2122

PAS ISPANŲ KINO VIRŠŪNES

K. PATALAVIČIUS, Ispanija

Radau progą užkalbinti ispanų populiarų kino artistą ir plačiai išgarsėjusį tautinio Alvarez Quintero teatro vedėją, aktorių Jose Nieto. —

— Keliuose filmuose esate vaidinę, ir kuris Jums iš viso geriausiai patiko? —

— Esu vaidinęs su viršum septyniasdešimtyje filmų, ir kuri mane giliai paveikė ir iki ašarų sujaudino, — tai — "Fatimos Dievo Motina", — nors, tiesą pasakius, aš joje pasirodžiau labai mažai, bet užtat mano rolė buvo viena iš sunkiausių. —

— Kokius vaidmenis daugiausiai mėgstate? —

— Visus tuos, kuriuos parodoma kas nors kilnaus ir didvyriško: ypač militarinės ir patriotinės rolės. —

— Žinau, — kalbėjau toliau, — kad iš kino artisto tapote teatro vaidintoju. Kokiais sumetimais tai padarėte? —

— Man labai patinka artimiau sueiti į kontaktą su žmonėmis, su publika; o kino artistui tas neatsiekiama. Be to, tarp vieno ir kito filmo, turiu būtinai kam panaudoti susidarantį laisvą laiką, kitaip galima tinginiu tapti, — nusišypsojo. —

— Ar Ispanijos religiniai filmai gali apmokėti išlaidas? —

— Aišku. Štai keli pavyzdžiai: "Monsieur Vincent", "Bernadetos Giesmė", "Balarasa", o gal iš visų šitų labiausiai "Fatimos Dievo Motina"— bendrovei davė gerų įplaukų: uždirbo net kelis milionus pezetų gryno pelno. —

— Kodėl daugiau tokių filmų negaminate? —

— Greitosiomis nesugebu jums atsakyti į šį klausimą tačiau manau, jog kas kart ir stengiamasi vis tolyn žengti šia prasme. Aš pats šiomis dienomis užbaigiau filmą — Sor Intrepida, — ir greitu laiku pradėsiu — La Guerra de Dios (Dievo kova). Pirmutinėje vaidinu bedievio vaidmenį, o kitoj tai vieno tikėjimą praradusio angliakasio; abu atsiverčia. —

— Ar kiną laikote tinkamu modernaus apaštalavimo įrankiu? —

— Žinoma. Pvz. apie — Fatimos Dievo Motiną — puikiai atsilepė pati augščiausia Bažnyčios hierarchija. Pastebėtina, jog religinio turinio filmuose reikalinga vengti perdaug visokių "stebuklų" bei sentimentalizmo. Veiksmas turi būti gyvas ir dinamiškas, o ne šaltas, ar net sustingęs ir klaikus. —

— Moraliniu atžvilgiu kaip atrodo Ispanijos spektakliai?

— Nesiginu, — tęsė artistas Josė Nieto, — kaikurie teatro ir kino veikalai reikėtų šiek tiek sudorinti, bet vaidintojų moralė — gera. Daug jie savo uždarbio aukoja labdaros tikslams. —

— Kokį patarimą duotumėte mūsų laikų jaunimui, kuriam, rodos, daugiau niekas nėi nerūpi, kaip tik kino ir teatro spektakliai? —

— Mano nuomone, jeigu jaunimas gerai pildo savo pareigas per savaitę — moksle, ar darbe — nieko blogo nematau, kad jis sekmadienį nueitų pasižiūrėti vieno kito padoraus filmo, ar teatro vaidinimo. Aišku, kad šis laisvalaikis turėtų būti išsiblaškymo ir poilsio laikas, o ne kad išmoktų, ir po to imituotų visokiausias tragedijas ir kitas nesąmones, kurios netrunka paveikti blogąja prasme jaunas širdis ir sielas. Kino paveiktas jaunuolis, ar jau nuolė, neturėtų savyje užsidaryti, ar, dar blogiau, su savo vienmečiais draugais išrišti net ir opiausius ir pavojingiausius šia tema klausimus, bet privalo atverti savo paslaptis tėvams, jeigu tik jie gerai nusimano ir verti sūnaus ar dukters moralinio pasitikėjimo. Mokytojai, o ypač dvasios vadai turi būtinai būti pasiruošę šičia visus jų moralinės pagalbos šauksmus laiku suprasti ir pagelbėti! —

Amerikiečių literatūra Rusijoje

(Atkelta iš 5 pusl.)

Mark Twain ir Jack London

Bene daugiausiai paplitę visdėlto beletristų M. Twaino ir J. Londono kūriniai. Jų veikalus galima rasti pas rusų politikus, artistus, mokslininkus, kaimų ir dirbtuvių bibliotekose. M. Twaino vertimus leido ne tik valstybinė leidykla, bet ir armija bei laivynas. Jack London savo populiarumu Rusijoje pralenkia net Victor Hugo. Net pats Leninas kai ligoje laukė mirties, prašė, kad jo žmona Nadežda Krupskaja jam skaitytų J. Londono istorijas. Jos buvo populiarios ir šio karo metu, susilaukusios net sekimų, kaip ta V. Kožnikovo "Kovas—balandis", parašyta J. Londono stiliumi, apie karininką ir radijo operatorę, kurie parašiutais buvo numesti į priešo užnugarį.

Džiunglės

Trečias iš populiariųjų beletristų — *Upton Sinclair,* kurio "Džiunglių" išvertimą skatino pats L. Tolstojus kai tik jos pasirodė. Po revoliucijos tas autorius pasidarė dar populiaresnis. Per 5 metus jo raštų rinkinio išėjo 7 laidos.

Vienas iš geresniųjų rusų vertėjų Ivan Kaškin paruošė knygą apie Hemingway, tačiau Magidoff abejojo ar ji galėtų pasirodyti dabartinėj amerikiečiams nepalankioje atmosferoje.

Literatūros įtaka ir SSSR propaganda

Nenorėtume tvirtinti, kad čia suminėtieji autoriai yra amerikiečių patys geriausi. Jei daugelis iš jų išversti į rusų kalbą dėl savo augštos kūrybinės vertės, tai buvo ir tokių, ypač iš tarpo verstųjų po revoliucijos, kurie pasirinkti dėl naujiems Rusijos šeimininkams artimesnių idėjų ir nuotaikų.

Visdėlto, amerikiečių autorių kūryba rusuose laimėjo nemaža prielankumo šiam kraštui ir dabar tie autoriai pasilieka viena iš nedaugelio priemonių, kurios, nors iš dalies, balansuoja piktą sovietine propagandą prieš amerikiečius.

Teatrinės naujienos

Iš įdomesniųjų naujų dramos veikalų New Yorko rudens sezone pažymėtini: "Pikviko užrašai" pagal Dickenso romaną; Bernard Shaw vėlyva drama "Milionierė"; muzikinė komedija pagal "Ilijadą" ir "Odisėją".

Dvi retai matomos modernios operos bus statomos City Center operoje: Bartoko "Mėlynbarzdžio pilis" ir Ravelio "Ispaniška valanda".

Pirmą kartą istorijoje Bali salos šokėjai išvyksta gastroliuoti užsienin.

RADIO CLUB RESTAURANT and COCKTAIL LOUNGE
Dabar po naujos vadovybės
THE EVERGREEN RADIO CLUB, Inc.
Paduodamas geriausias maistas ir gerimai sulig jūsų skoniu
Route 14 ir Quintens Road
(Šiaurėj nuo Palatine)
Atdara kasdien išskyrus pirmad. 5 val. Sekmadieniais 1 val. po pietų

Dėmesio, diabetikai! Turime pilną pasirinkimą išbandyto
DIABETIS FOODS
Diabetikams maisto
ŽEMŲ KALORIJŲ
DIETŲ MAISTAI
VISUOMET šviežios prekės
Dėžutėse maistas • Miltai • Pyragaičiai • „Toast" • „Bread Sticks".
ŠALDYTUVE VISUOMET TURIME INSULINO
Clinitest Tabletės — Adatos — Šprica, t.t.
Sąžiningas receptų išpildymas mūsų specialybė.
JEROZAL PHARMACY
2900 W. 95th Street
EVERGREEN PARK 6590
Nemokamas skubus pristatymas
Atdara kas vak. iki 11 val.

DĖMESIO ŠEIMININKĖS!
HOFF'S UPHOLSTERING

Visokių rūšių baldų apmušimas
• UŽUOLAIDOS • UŽVALKALAI
Baldai padaromi pagal užsakymą
Didelis pasirinkimas medžiagų
Naujausi — '52 Raštai
• TV Medžiaga • Nailonine Medžiaga
Nemokami apskaičiavimai
20 mėn. išsimokėti
8631 Major Avenue
Oak Lawn, Illinois
Šaukite Oak Lawn 1751J-2
1 blokas vakaruose nuo Central

PRECIZINIS TELEVIZIJOS IR RADIJO
APARATŲ TAISYMAS
Sąžiningas ir garantuotas darbas.
Aparatai nemokamai paimami ir pristatomi į namus.
DARBO VALANDOS: 6 v.v.—10 v.v
Šeštadieniais: 8 v. ryto—10 v. vak.
M. RIMKUS, 4119 So. Francisco.
Telef. YA 7-1099

Užsisakykite baldus
tiesiai iš lietuvių dirbtuvės
Pas mus galite nusipirkti įvairių rūšių baldus, namų reikmenis: šaldytuvus, miegamųjų setus ir kitus baldus.
ARCHER AVENUE FURNITURE CO.
Sav. JUOZAS KAZIKAITIS
4140 Archer Avenue
Tel. LAfayette 3-3516
Prieš įsigydami baldus patikrinkite pas mus, gal jums bus ekonomiškiau užsisakyti tiesiai iš mūsų dirbtuvės. Jei pageidaujate, galėsime duoti ir kreditan.

Nebereikia mokėti nežmonišką kainą
UŽ TELEVIZIJOS APARATŲ APTARNAVIMĄ
Prisirašykite prie
OLSON T-V CLINIC
Žemoms kainoms aptarnavimo planas
Priklausymo mokestis
$10.00 METAMS
Priklausant prie šio ekonomiško aptarnavimo plano pelnysite daug dalykų šiose srityse:
• Visi aptarnavimo šaukimai tiktai $1.95
• 20% nuolaida ant visų dalių
• Įdedama Antenna
Pilnai su Antenna už $20.00
• Kaina $5.95 už darbą ant visų modelių, kurie paimami į dirbtuvę
Šis įskaito visokias radijas, phonografus, televizijas ir t. t., priklausantiems nariui.
Dėl didesnių informacijų išpildykite šią iškarpą arba šaukite!
OLSON T-V CLINIC
2340 N. Mannheim. GLadstone 5-3700
Melrose Park, Illinois
Pavardė .....
Gatvė .....
Miestas .....
Telefonas .....
Televizijos išdirbystė .....
Modelis .....

SIUVAMOS MAŠINOS ir RASOM. MAŠINĖLĖS
gaunamos geriausiomis sąlygomis.
ARCHER SIUVIMO CENTRE
4170 S. Archer BIshop 7-1045
Perka, taiso, elektrifikuoja!

DĖMESIO, savininkai: Vidaus dekoravimas, iš lauko dažymas; specializuojamės komerciniais ir industrialiniais pastatais. Skubus aptarnavimas; pilnai apdrausta; nemokami apskaičiavimai. Šaukite: W. Pecover, Villa Park 7127 (mes užmokame už telef.)

SALLIE CRAWFORD STUDIOS
Chicago, 410 S. Michigan Avenue
Telef. WEbster 9-2584
LaGrange, 311 S. Leitch Avenue
Telef. La Grange 4111
Privačiai ir Klasėm duoda
DAINAVIMO ir PIANINO PAMOKAS
Prieinama Kaina
Member of the National Association of Teachers of Singing

Dėmesio savininkai, šaukitės mus prie pirmos progos dėl gerai atliekamo darbo dažyme ir puošime. Iš lauko ir vidaus dažome. Einame bet kur. Nemokami apskaičiavimai.
R. J. PAINTING & DECORATING CO.
LIncoln 9-9793 LIncoln 9-8135

DĖMESIO, SAVININKAI!
Gaukite mūsų kainas pirma
ĮDĖDAME PLASTIC WALL TILE
Taip pat
FLOOR TILE COVERING
Nemokami apskaičiavimai
CRawford 7-5815 NAtional 2-3266
BErkshire 7-7920

Savininkai, šaukite mus dabar
EAGLE PICHER
ALCO
Alumino kombinacijos
ŽIEMINIŲ IR SIETELIŲ LANGAI
• Alumino šitros
• Apmušimas, stogų dengimas
Nemokami apskaičiavimai
FHA IŠMOKĖJIMAS
NU-SEAL
WINDOW & SIDING CO.
W. G. Peter, Mgr.
Šaukite:
ROUND LAKE 6-1462

Dėmesio Šeimininkės!
TROPIC JUICES, INC.
Pusryčiams apelsinų — Grapefruit Sunkos

VAISINIS PUNCH POKYLIAMS
• Ananaso • Citrinos
• Lime • Vyšnių
• Aviečių
Tuojaus Pristatome
Kūno Stiprintojai
7340 HARRISON STREET
Forest Park, Illinois
FOrest 6-2444

VESTUVINĖS NUOTRAUKOS
Aukštos Rūšies Fotografijos
MŪSŲ SPECIALYBĖ
Precin Photo Studio, Inc.
EDVARDAS J. ULIS, Sav.
4068 Archer Avenue
Telefonas VIrginia 7-2481

DĖMESIO savininkai! Šaukite mus šiandien dėl šildymo ir kanalizacijos darbų. Ar jūs turite kokių rūpesčių apie jūsų gazinį katilą? Tuomet šaukite F. and F. Plumbing and Heating Service Pertaisome ir naujus dirbame.
BErkshire 7-3374

Chinchillas! Chinchillas!
Aukštos rūšies veislės!
Patinukai ir patelės
Tikrai pelningas biznis nuo pat pirmojo meto. Auginkite juos jūsų namuose. Skambinkite arba rašykite susitarimui. Privatus asmuo, S. Olds, 1107 Shermer Road., Glenview, Ill. Tel. Glenview 4-1842.

Dėmesio savininkai!
DEXTER HEATING
Gazo, anglies ir aliejaus krosnių įvedimas. Krosnis išvalo ir pataiso. Gutters ir Downspouts įveda. Nemokami apskaičiavimai — mieste ir priemiestyje.
Skambinkite KEnwood 8-1150
458 W. 46th Pl. J. Ford

DĖMESIO NUOSAVYBIŲ Savininkams! Skambinkite mums dėl visų "Tuckpointing darbų. Apžiūrėkite savo dūmtraukius šiandien. 4 iš 7 reikalauja pataisymo. Dėl pataisymo skambinkite:
W. R. CARTER
ONtario 2-3839

DĖMESIO SAVININKAI!
Gaukite mūsų kainas pirma ant visų pertaisymų! Palėpių ir rūsių butai: garažai — verandos ir miegam. Nemokami apskaičiavimai visur.
ATlantic 5-1248

BLANEY PARK RESORT
BLANEY PARK, MICH.
67 mylios į vak. nuo St. Ignace 33,000 akrų šiek tiek skirtingo. Viešbučiai, vasarnamiai, pernakvojimui nameliai, deluxe motorcourt, sau šeimininkauti nameliai. Įžymiausia valgių vietą Upper Mich. Appetizer stalas vidunakčio užkandžiai, bažnyčia, golfo rungtynėms aikštės, aerodromas, cocktail lounge, ežerai, plaukiojimui baseinas, vaikams žaisti aikštės, arkliai, teatras ir t.t. šioje vasarvietėje. Matysite briedžius kasdien. Palengvinimas nuo šienligės. Sezonas nuo geg. 1 iki gruod. 1.
HAROLD STECKER, RES. MGR.
(Tai dar viena iš Joe Bachuno vasarviečių).

J. A. CONSTRUCTION CO.
• Namai statomi pagal užsakymą
• Industrijom Komerciniai Perstatymai
• Mūrinlai Cementiniai Medžio darbai Mūrininkystė
• Pastogėse ir rūsiuose butai
Nemokami apskaičiavimai
Vykstam bet kur
Tel. CRETE 7291
SKyline 4-7873
328 Exchange St., Crete, Ill.

DĖMESIO ŠEIMININKĖMS ir SAVININKAMS
Įvairių rūšių sienų valymą ir atliekame residencijuose ir comerciniuose pastatuose — einame betkur.
TRI - COUNTY WALL MASTER SERVICE
Dundee 705 J

PRITYRĘS TELEVIZIJOS TAISYMAS
Viską padaro per vieną dieną
Apylinkės šaukimai — $4.00 darbininkas ima už darbą, daugiausia $9.00
SUPREME APPLIANCES
Telef. WHiting 731
1516 — 119th Street
Whiting

Dėmesio, Namų Savininkai!
HOUSE OF RENZ
Pagražins jūsų virtuvę su
KITCHEN MAID CABINETS
Pagaminami pagal užsakymą sulig jūsų nurodymais. Nemokami apskaičiavimai bet kur. Žemiausios kainos.
Gary 4-2459
813 W. Ridge Road
GARY, INDIANA

DĖMESIO, SAVININKAI!
Tuck pointing, mūrininkystė, pastatų valymas, kaminų pataisymas, kamšymas.
JOE FAVIA
Visas darbas pilnai apdraustas
Šaukite CEdarcrest 3-6874

HI-WAY RECREATION
Atdara penktadieniais vakare šiam sezonui
BOWLING ATDARAS VISĄ SAVAITGALĮ
"Leagues" prasideda antradienį
Moterų "leagues" dabar organizuojasi popietiniam "bowling"
Northwest HWY.,— Palatine, Ill.— Palatine 970

PATERA'S CZECH VILLAGE
DABAR TURI NAUJĄ VEDĖJĄ
Siūlo:
• Antieną, — Vištieną gurbe
• Kiaulienos kukulius
• Rūgščius kopūstus ir žuvis
Šaukite: BIshop 7-9775
3225 W. CERMAK ROAD
Bukovsky, savininkas. Išnuomavimui salės

WE CLEAN BUILDINGS
• Tuckpointing • Caulking
• Chimney repairs • Steam cleaning
Komerciniai — Industriniai — Rezidenciniai
Vykstame bet kur — mieste ar priemiestyje
CONSOLIDATED POINTING & CLEANING CO.
411 Menominee MIchigan 2-9100

DĖMESIO, SAVININKAI IR GAZUI LEIDIMĄ TURINTIEJI
Gaukite mūsų kainas pirma! Pakeičiame į gazinį apšildymą ir aliejinį
DEGINTUVAI, KATILAI, CENTRALINIS APŠILDYMAS
Dėl skubių arba ateičiai įdėjimų šaukite STE. 3-0200 — DABAR
DUTY HEATING & FURNACE CO.
F. H. A. IŠSIMOKĖJIMAI
712 West 79th Street Atdara pirmad ir ketvirtad. vakarais

Kirian's
Central Super Market
Libby's Fruit Cocktail
Dydžio 2½ dėž. 3 už $1.00
Libby's Pineapple Juice
46 uncijų dėž. 29c
Pure Cane Sugar
10 svarų maišiukas 99c
Kaimiško stiliaus
Purity Butter ..... 69c svaras
Tik su iškarpoms (coupon)
Rath bekaulų
Smoked Butts ..... 65c svaras
Namuose paruoštos
Vištos ..... 35c svaras
Švieži ir mėsinga
Šonkauliai ..... 33c svaras
Minkšti
Sirloin Steaks ..... 78c svaras
Iškarpa (coupon)
KIRIAN'S
Central Super Market
3310 W. 26th St.

NEĮSILEISKIT NEPAŽĮSTAMUS ČIA!..
Ateikite su savo inžino problemomis pas mūsų patyrusius mechanikus. Mes aptarnaujame visokių išdirbysčių ir modelių automobilius.
REO SALES AND SERVICE
J. H. CATLOW COMPANY
419 West Main - Barrington, Ill.
Šaukite: Barrington 242

JACKSON'S
7520 Cottage Grove Ave.
Yra perėmęs naujas savininkas
Turime didelį pasirinkimą
• KAILINIŲ
• KOSTIUMĖLIŲ
• PALTŲ
• SUKNELIŲ
Jūsų atsilankymas bus įvertinamas Morris
LENGVAS IŠSIMOKĖJIMO PLANAS
VIncennes 6-6821

DĖMESIUI TURINTIEMS GAZO LEIDIMUS!
RUBO SHEET METAL SHOP
Įtaisysime bet kurią plačiai reklamuojamą centralinio apšildymo krosnį arba "conversion" vienetą
Visokių rūšių skardos darbai. Krosnys — Stokeriai — Deginimai — Ventiliacija — "Air Conditioning
JOHN RUBO, Savininkas
17 North River, Batavia, Ill. Tel. Batavia 1862

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
REKORDAS...
* Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
* Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas, ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
* Augštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo.
* Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
Nelaikykite — pradėkite taupyti šiandien!
ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.
MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
SAVINGS INSURED UP TO $10,000
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747

LINKSMIAU

NAKTIS GIESMEI

Naktis. Kaip Pumpernickel duona. Juoda. Kvepianti. Žvaigždėm. Žvaigždės! Žvaigždės! Taip, aš matau ... žvaigždes. Žvaigždėse reklamos. Hudson, Ford, Chevrolet, De Soto. Mano kišenė kaip reklama. Neturto išpardavimas. Žvaigždėse keičiasi skelbimai. Kaip Michigan bulvare. Šalia paminklo. Girtas keikiasi. Respublikonus...Paminklas keikia žvaigždes. Alaus išpardavimas. Girtas vemia. Jam reikia...Sveikiau. Skalsiau. Jam vėl reikės gerti. Michigan bulvaras remiasi į žvaigždę. Maudymosi kostiume...

Vėjas. Sugrįžtąs iš parko. Iš po grakščių šviesiaplaukių. Jis sušilęs. Vėjas norėtų alaus. Atsigaivinti. Šešiolikmetis jūreivis perka bilietą. Į Minskį...Vėjas neturto simbolis. Tai nakties giesmė. Alus po penketuką! Alus po penketuką...po penketuką...penketuką...po...kartoja parkas. Vėjas įtūžęs. Jis suplėšo naujausią Tribune. Po velniais! Šypsosi. Iš suplėšyto Tribune. Skiautely popierio Miss America. Pliažas...Kūnai...Ištepti rudų saulės dažų. Po velnių! Aš ne žmogus. Aš vėjas. Vėjas, vėjas, vėjas...Jūreivis perka bilietą. Į Minskį...Aš ne, aš ne...ne...ne! Sirenos. Aplink sirenos. Michigan bulvaru eina Homeras. Jis aklas. Jam po kojų pinasi popieris. Jis nemato. Popieryje gašliai šypsosi Miss America...Miss Earth... Miss Space... Homeras aklas. Ilijada! Odisėja! Kiaulės. Visame Michigano bulvare kiaulės.

Tai nakties giesmė.

Ne!

Tai naktis giesmei!

Amžinai giesmei. Giesmei, giesmei...

... Kaip Pumpernickel duona. Riebi. 173 svarai kūne. Moters. Girtas vemia žemę. ...Suplėšyto Tribune skiautelį...Vargšė Miss America. Tai naktis giesmei.

Dega. Fontanas. Kam jis reikalingas? Vandens išpardavimas. Alus po penketuką! Po penketuką...penketuką! Žvaigždės dulka. Paryžiaus pudra. Kvepalai...Kažkas palieja alų. Michigan bulvare. Argi nėra laimės? Putoja. Laimė ar alus? Naktis giesmei. Svaigstu. Hudson, Ford, Chevrolet, De Soto... Oldsmobile! Lincoln! Prakeikimas. Respublikonai... We like Ike! Ike! We like Ike! Plėšosi rinkiminis plakatas. Spjaut jį. Spjaut...Michigan bulvarą valo muilas. O sielą? Ne. Ji juoda. Kaip naktis. Pumpernickel duona. Išskalbti kaip baltinius? Neturiu pakaito. Vėjas? Miss America. Homeras—aklas. Naktis...naktis. Naktis giesmei. Sirenos... Kiaulės! Visam Michigan bulvare kiaulės.

Girtas keikiasi. Girtas vemia. Šalia paminklo žemė. Paminkle šypsosi demokratas. Išrinkite demokratus! Alus. Didesni stiklai ir stipresnis.

("Literatūros Lankams" persispaudinti draudžiama.
— *"Linksmiau" Redakcija)*
R. N.

Pilietybės egzaminuose

Viena vengrė laikė egzaminus, norėdama gauti JAV pilietybę. Be kitų dalykų ją paklausė:

— Koks buvo garsiausias Amerikos generolas.

Pamąstė moteris, pamąstė, ir pasakė daugiausiai girdimą vardą:

— General Motors.

Gailestingas

— Tik įsivaizduok, laimėjau bylą pirmame teisme, laimėjau apeliaciniame, o paskutinėje instancijoje — pralaimėjau.

— Na, kaimyne, reikia turėt širdį — jeigu jūs du kartu laimėjote, tegu ir jis nors kartą laimi.

Prisitaikė prie padėties

Į pulką priėmė daug naujokų. Pulko vadas įsakė sušaukti visus juos ir jiems pasakė prakalbą, apie bendrą gyvenimą pulke. Užbaigė šiais žodžiais:

— Ir atminkite, kad visi čia sudarome vieną didelę šeimą, kurios galva esu aš, jūsų tėvas.

Baigęs kalbėti pulkininkas kreipėsi prie artimiausio naujoko:

— Ar gerai, supratote, ką kalbėjau?

— Taip, tėvuk.

Ji tai gera

— Sveikinu, kunige, puikus pamokslas! Ką tik jūs pasakėte, tai vis kaip išskaityta iš elgesio mano kurios kaimynės.

Pavojingi prietarai

— Kas yra jūsų žmonai, kad ji vaikšto pas chiropodistą?

— Tai vis prietaringumo padariniai.

— Kokio prietaringumo?

— Per 14 dienų ji manė, kad gali dėvėti batukais penkto su puse numerio. Dabar turi eiti kojas gydyti.

Tarp draugių

— Žinai, Stasys pasakė, kad jis tik apie mane sapnuoja.

— O man jis pasakė, kad ji naktimis kankina košmarai.

Pramato

— Tikiuosi savo vardinėse būsi namuose?

— Taip, bet pakeičiau butą, dabar gyvenu augščiau, pats viršutinis skambutis. Atėjęs paspausk jį alkūne.

— Kodėl būtinai alkūne?

— Juk negi ateisi tuščiomis rankomis.

CHAD REED
LANDSCAPE CONTRACTOR
Juoda žemė — Humus, pievos apžiūrėjimas, planavimo konstrukcija, visokių rūšių sodinimas, vaizdo planavimas. Pilnai apdrausta. Nemokami apskaičiavimai. Šaukite mus šiandien Western Springs 6539.
4217 Johnson, W. S.

ALBERT'S numuša baldų kainas!
Žmonės pasakoja, jog buvo laikai kada už dolerį galima buvo pirkti daug daugiau kaip šiandien! Todėl mums tikrai malonu paaukoti šiuos baldus, kurių kainas neįmanoma padvigubinti, šiomis kainomis, kurios buvo "anais gerais laikais". Užeikite šiandien pat ir įsitikinsite!

DIENĄ SOFA
NAKTĮ - LOVA
Sofa-Lova Miegojimui
Sukonstruota iš sunkiųjų spyruoklių ant puikaus darbo rėmų. Parinkta iš dirbtuvių kas spalvingiausia ir praktiškiausia. Jūs turėsite daug daug metų džiaugsmo ir patogumo, nupirkę vieną iš pavaizduotų pavyzdžių. Sofos-lovos su aukštesnėmis atramomis.
Abiejų kainos po $38.00
Nereikia įmokėti
LIETUVIS- STANLEY RIMKUS, VEDĖJAS
Albert's FURNITURE & APPLIANCES
2318 ROOSEVELT ROAD ½ bloko į rytus nuo Western Ave.
Atdara kasdien 9 iki 6, pirmad. ir ketv. vak. Sekmadienį 11 r. iki 5

AUTOMATIŠKAS APŠILDYMAS
Įtaisomas už žemas kainas
ARMSTRONG STEEL
Gazą ar aliejų kūrenanti krosnis.
Ši krosnis įtaisoma jūsų namuose nuo $395
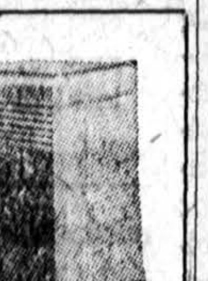
CONTROLLED AIR HEATING
1715 W. 63rd St. GRovehill 6-9312

TELEVIZIJOS BEI RADIO PARDAVIMAS IR TAISYMAS
DAINA TELEVISION COMPANY
qualified engineers' service
3120 S. Halsted Street DAnube 6-6887

RAKANDAI
ir visi kiti namų reikmenys
PIRKTI IŠ
PROGRESS
BENDROVĖS KRAUTUVĖS GRAŽIAU ATRODO, ILGIAU TARNAUJA, MAŽIAU KAINUOJA,
Nes šios įstaigos vadovybėje tarnaują žmonės turi 40 metų patyrimo šioje prekyboje.
Kada ateina reikalas pirkti įvairius namų reikmenis, kreipkitės į šią
ERDVIĄ IR PATOGIĄ SENIAUSIĄ LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ
PROGRESS FURNITURE Co.
4181-83 Archer Ave.
Tel. LAfayette 3-3171
Brighton Parko kolonijoje

NELAUKITE, NES—
Rytoj Jau Gali Būti Pervėlu!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Borad of Underwriters"
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 1043
Telefonas CEntral 6-5208
GENERALINIAI AGENTAI šių Kompanijų:
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
IMPERIAL ASSURANCE COMPANY
PHOENIX INDEMNITY COMPANY
LUMBERMAN'S INSURANCE COMPANY
MICHIGAN FIRE AND MARINE INSURANCE COMPANY
COLUMBIA INSURANCE COMPANY

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741-2 ir BIshop 7-9481
4330-34 South California Avenue
Telefonas BIshop 7-9719
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 1410 S. 50th AVE. CICERO, ILL.
GRovehill 6-0142
HEmlock 4-2644
TOwnhall 3-2109

NUO UŽSISENĖJUSIŲ
Skaudančių Žaizdų
IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ!
Tie, kurie kenčia nuo SENŲ ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, ji negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudančių žaizdų, uždėkite DEGULO Ointment. Jo gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jis taipgi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIASIS Taipgi pašalina peršėjimą ligos, vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarp pirščių. Jis yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios ir suskilusios odos. Ji yra gera gyduolė nuo visų išviršinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jum pagalbą nuo nuvargusių, perštamų ir niežinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75 ct., $1.25 ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicago ir apylinkėse ir Milwaukee, arba atsiųskite money orderį į —
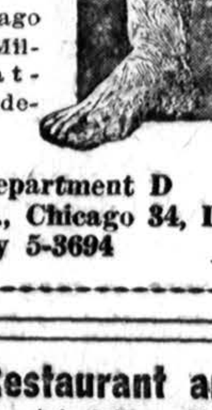
LEGULO, Department D
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.
MUlberry 5-3694

G. LeRoy Lehr
Modernios patalpos
Nauja, moderni "air-conditioned" laidotuvių koplyčia. Pilnas laidotuvių aptarnavimas.
LEHR FUNERAL HOME
6040 So. Pulaski Rd.
POrtsmouth 7-7676

TORTAI ĮVAIRIOMS PROGOMS
VESTUVĖMS — GIMTADIENIAMS — ETC.
Pagal jūsų pageidavimą
PUIKŪS KREMO PRODUKTAI
Pilnas patarnavimas
Namams, restoranams, groserněms, delikatesų krautuvėms ir klubams specialus mokestis
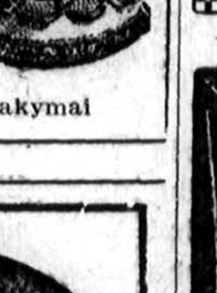
SWEDISH HOME BAKERY
3251 N. Clark Street LA. 5-8246
Atdara 5:30 ryto iki 8:00 vakaro. Telefonu priimami užsakymai

LIŪDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

DELFINO veneciškų užuolaidų aptarnavimas. Specialios rūšies parduodamos už žemiausią kainą. Pritvirtiname, pataisome ir nuvalome. Einame betkur — nemokami apskaičiavimai. 2132 W. Erie Street. CAnal 6-6826.

Raffetto's Restaurant and Lounge
Šeimyninio Stiliaus Pietai
VIŠTIENA ● JAUTIENA ● KUMPIS
Kiek tik gali suvalgyti .. $2.00
Vaikams Specialus Patiekalai
STEAKS ir ŽUVYS
Ant Route 176, 3 mylios į vakarus nuo Wauconda ir U. S. 12 — šaukite Wauconda 6-1081
Kasdiena 5 val. vak.—Sekmadieniais 12:15 v. po pietų

a profitable reminder
open a savings account
this month
Gaukit du gerus uždarbius kasmet
Užtikrinkit taupymui apsaugą
Turėkit pinigų kai reikia
Pradėkit su $1 ● Pridėkit kiek norite, kada norite
UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1800 SO. HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Telefonas: HAymarket 1-2028
Valandos: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 valandai vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. p. p.

PAKEITIMAI Į GAZO ŠILDYMA
$225.00
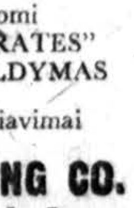
Lengvi Išsimokėjimai
31 Metų patyrimas
KROSNIŲ KATILAI
Išvalomi ir Pataisomi
"FIRE POTS & GRATES"
ĮDEDAMI GAZU ŠILDYMAS
Nemokami Apskaičiavimai
ABERDEEN HEATING CO.
6801 So. Ashland Ave.
PR 6-3300
Jei neatsilieps šaukite: BE 8-3637

DĖMESIO, NAMŲ SAVININKAI!
Prekiaukite tiesiog su kontraktoriu
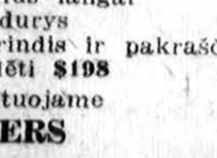
1½ AUTO. GARAŽAS 14×20 $489
● 9' į viršų pakeliamos durys
● Stogui dengti "shingles"
● Pušiniai gėveliai
● 2 po 4 stiklus langai
● 1 "service" durys
Už cemento grindis ir pakraščius pridėti $161
2 AUTO. GARAŽAS 18×20 $589
● Į viršų pakeliamos durys
● Stogui dengti "shingles"
● 2 po 4 stiklus langai
● 1 "service" durys
Už cemento grindis ir pakraščius pridėti $198
Mes taip pat statome naujus namus ir atremontuojame
TOTH AND DIETRICH BUILDERS
HIGHLAND, INDIANA Tel. HIGHLAND 1154-W
MES VYKSTAME BET KUR

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas yra teikiamas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias Roselando dalyse ir visose Chicagos ir tuojaus patarnaujam.
STEPONAS C. LACHAWICZ
2314 West 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
10756 S. MICHIGAN AVE. PUllman 5-1270
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
ALFREDAS VASAITIS-VANCE
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET 710 W. 18th STREET
Telephone YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139
JULIUS LIULEVIČIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
LEONARDAS A. EŽERSKIS
1646 WEST 46th STREET Tel. YArds 7-0781

1952
NAUJI PLYMOUTH'AI
Pristatomi už $1,683.00
Su visais taksais

Važiuokite 1952 m. CHRYSLER'IU su 180 arklių jėgos motoru
100 NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ, KAIP NAUJŲ UŽ ŽEMAS KAINAS
Lengvos išmokėjimo sąlygos. Teisingas nemokamas patarnavimas leidimams ir apdraudai.
Balzekas Motor Sales, Inc.
4030 ARCHER AVE., CHICAGO 32, ILL. Telef. VIrginia 7-1515

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— savininko —
St. Casimir Monument Company
3914 West 111th Street
Vienas Blokas nuo Kapinių
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Mieste
Telef. CEdarcrest 3-6335

Didžiausias iš gyvųjų

BEN. BABRAUSKAS

Rytoj Krėvė atbaigia septintą dešimtį, kurią specialiomis iškilmėmis atžymės Filadelfijos lietuviai kartu su Pensilvanijos universitetu, kuriame mūsų rašytojas profesoriauja.

Vincas Krėvė — jau dviejų kartų mokytojas. Mūsų nepriklausomybės aušroje nuo pradinės mokyklos suolo ligi augštosios mokyklos auditorijos Krėvės raštai ėjo gražiausiais lietuviškos kūrybos pavyzdžiais. Per Dainavos šalies senų žmonių padavimus, per Šiaudinę pastogę, per Rytų pasakas pasiekdavome Šarūną ir su juo — jau brandos atestatą. Tie, kurie toliau studijavome tauriuosius mokslus, susidurdavome veidu veidan su didžiojo Dzūko skambiais pasakojimais — nuo graikų ir romėnų nemirusio pasaulio ligi rusų ir lenkų kūrėjų, iškėlusių šias tautas į kultūrines augštumas.

Krėvė profesorius

Profesoriaus Krėvės sakytinis žodis skyrėsi nuo kitų jo kolegų dėstytojų — gyvumu, platumu, na, ir dažnu suaktualinimu, susiejant sena su nauju, svetima su lietuvišku. Kiekviename dėstomajame dalyke profesorius jautėsi savas: taip, rodos, lyg matytum patį kalbėtoją ten dalyvaujant, asmeniškai pažinus amžių ir erdvės tarsi nebeskiriamus pasaulinės literatūros korifėjus. Atmintinai sakomi ištisi poemų epizodai rodydavo profesoriaus gilų literatūrų pažinimą ir klausytojus žavinčią atmintį.

Ateities istorikas gal pasiges profesoriaus, dirbusio 20 su viršum metų universitete, mokslinių veikalų; gyvieji liudytojai supratome, kad ilgametis vadovavimas humanitarinių mokslų fakultetui, tautosakos užrašinėjimo ir tvarkymo darbas, daugybės mokslo ir literatūros žurnalų redagavimas ir, svarbiausia, kūrybinis rašytojo produktyvumas vien jau fiziškai nebeleidžia prisėsti prie literatūrinių studijų rašymo. „Skaitymai", „Gaisai", „Skynimai", „Literatūra", „Tauta ir žodis", „Humanitarinių m. f-to raštai", „Mūsų tautosaka", „Darbai ir dienos" — tai tik dalis žurnalų, Krėvės redaguotų. Ak, ir taip nuostabu, kada Krėvė galėjo parašyti daugiau kaip 20 knygų.

Pora epizodėlių

Krėvės gi būta ir visuomenininko. Spaudoje retas, bet ūmus jo žodis vienu ar kitu reikalu įspūdingai nuskambėdavo. Prisiminkime bene 1928 m. aštrų pasisakymą prieš kalbininkus, iš vadinant šiuosius blusininkais. Krėvės autoriteto prireikė ir sovietams užplūdus Lietuvą. Trumpai atsidūręs vadinamojoje liaudies vyriausybėje, Krėvė pasirodė net ir suspaustoje padėtyje šaunus patriotas. Kažin, ar tie 10,000 mokytojų, tą vasarą Kaunan suvarytų, būtų išdrįsę užtraukti Lietuvos himną, jei Krėvė, savo prakalboje priminęs „ir šviesą ir tiesą", nebūtų „padavęs tono". Vėlgi ankstyvą 1941 m. pavasarį turbūt ne be pagrindo Vilniuje labai plačiai kalbėta apie įvykį vienų universitetinių egzaminų metu. Atsirado viena studentė, nepabūgusi eiti egzaminų laikyti su kryželiu ant kaklo. Prof. Krėvė, nė neklausinėjęs dalyko, pažvelgęs į kryželį, prasmingai taręs „tamsta — lietuvaitė" ir jos studijų knygelėje įrašęs „labai gerai".

Maironis ir Krėvė nepajudinami

Maironis mūsų poezijoje, Krėvė prozoje — abu lygiai nepajudinami stulpai. Niekas tiek ir taip nemylėjo mūsų tėvų žemės kaip Maironis. Jeibent dar Vaižgantas. Niekas taip giliai nepažino ir tiek meilės neįdėjo į kiekvieną savo personažą kaip Vincas Krėvė. Gal ir čia reikėtų pridurti: taip pat ir Vaižgantas. Veltui bandytume Krėvės personažus skirstyti į „teigiamus" ir „neigiamus": kiekvienas jų — savaip teigiamas. Autoriaus meilės kūdikis. Ar jis būtų šių dienų ar iš praeities glūdumų, ar Lietuvos pastogėje ar iš oriento, — vienoda autorinė šiluma juos dengia.

Per 30 metų mūsų literatūra pažengė ligi nepažinimo, o tačiau Krėvė liko savo vietoje. Tą patį mes girdėjome prieš 20 — 30 metų, būdami mokyklos suole; tą pat savais žodžiais dėstėme, patys tapę mokytojais. Gražesnio ir skambesnio sakinio mūsų sintaksė neranda už Krėvės. Skamba ne tik „Padavimai", tie nepalyginami poeziniai periodai, bet ir „Šiaudinėj pastogėj", ir „Rytų pasakos", ir dramos. Ak, tos Krėvės dramos — jos vis tebelaukia lietuviško teatro! Pati pasklidžiausia, pati ištęstoji „Šarūno" drama savaime jau buvo patekusi į skaitytinių dramų kategoriją: jos sceninė nelemtis buvo apspręsta vien jau jos dydžio. O reikėjo tik režisoriui A. Olekai-Žilinskui pasirodyti mūsų teatre su „Šarūno" pastatymu — didžiausi skeptikai liko be žado: nė vienas veikalas neturėjo tokio pasisekimo, kaip „Šarūnas", nors spektaklis užtrukdavo ligi vidurnakčio. Iš eilės gal 10 spektaklių praėjo sausakimšai pritvindytam teatre. Tai buvo lietuviškojo teatro šventė, kurios vienas prisiminimas neleidžia teigti, kad savų veikalų neturime.

Teisingai šviesusis poetas M. Vaitkus sako, jog Krėvė yra stipresnis už nevieną Nobelio laureatą. Deja, mes nepajėgėm išversti Krėvės į kitas kalbas, o svetimieji dar nepaslinko išmokti lietuviškai... Net ir patys sau iki šiol nei Krėvės biografijos, nei monografijos neįstengėm parašyti. „Dangaus ir žemės sūnūs" literatūriškai visai dar nevertintas. O juk tai, kaip Goethės „Faustas", kone visą gyvenimą Krėvės „išnešiotas" kūrinys, nors techniškai parašytas ar baigiamas rašyti jau tremtyje.

70 metų sukakties proga didis malonumas man tenka didžiausią mūsų rašytoją Vincą Krėvę, Rašytojų Draugijos garbės narį, sveikinti lietuvių rašytojų vardu.

ŽURNALISTIKOS INSTITUTĄ ATIDARANT

Sėdi koordinatorius prof. J. A. Zvetina, prie jo — direktorius kun. V. Bagdonavičius, MIC; stovi iš kairės į dešinę: kun. J. Vaišnys, S. J., kun. dr. A. Juška, Ben. Babrauskas, kun. dr. J. Vaškas, MIC, L. Šimutis, kun. dr. J. Prunskis, Ign. Sakalas

VINCUI KRĖVEI 70-ČIUI

(Atkelta iš 1 pusl.)

auklėtojas. Mergaitei įsigyti gerą dozę moralinio idealizmo bus labai sveika". Puidienė jam pritarė: "Aš ir pati mokiaus Paryžiuje seselių vienuolių vedamoje įstaigoje. Jos mus gerai auklėjo, ir mes jas nuoširdžiai mylėjome. Kad aš vėliau atvėsau tikybiniams dalykams, tai viena iš priežasčių buvo, kad seselės mane atgrąsė nuo religinės praktikos perilgomis ir perdažnomis pamaldomis".

Kai teatras pastatė Krėvės "Skirgailą, tą humanišką, gilų, didingą kūrinį, kuriuo aš labai gėrėjaus, susitikęs Krėvę, bene irgi teatre, klausiau jį, kaip tatai jam atėję į dūšią panaudoti savo kūriny tokių nuostabiai gražių religinių — šventraštinių motyvų, — jis yėl lėtai bei rimtai sako: "Tai — reminiscencijos, pasilikę iš mano dvasinės seminarijos gyvenimo bei studijų".

Šv. Rašto poeziją mūsų dainius iš viso labai augštai vertina. Atsimenu, "Skaitymuose" radau vieną kartą Krėvei neįprastą aštrią repliką vienam iš jaunesniųjų į šio nepagarbingą atsiliepimą apie Šv. Rašto grožinę vertę. Tikslių žodžių nebeatsimenu, bet prasmė buvo ši: sunku kitkur rasti tokios gilios, gražios poezijos, kaip kad psalmėse ar pranašuose. Ir nebeteko girdėti, kad anas kritiko svirplelis bebūtų kur čirptelėjęs. Krėvės žodžio svoris jau anuomet buvo didelis.

Kai "Skaitymuose" pasirodė "Likimo Keliais" misterijos pradžia, aš nepaprastai susižavėjau jos įvadu ir iš viso ta pradžia. Tuoj pat, jį susitikęs, išdrožiau nuoširdžią panegiriką. Jis, kaip paprastai, ramiai, lyg pavargusiai, išklausė, blankiai šypsodamas: atrodo, pagyrimų nemėgo, bet kantriai klausė, nors jų, žinoma, tiek ir tiek buvo prisiklausęs. "Kunigaikšty Kunote", kuris gal kiek perilgas išėjo, radau labai daug liaudinės kūrybos perlų. Bet pasikalbėti apie tai su dainium neteko. Taip pat nebuvo dar tekę išreikšti jam savo pasigrožėjimą realistiniais jo pasakojimais iš liaudies gyvenimo. Kad kas juos, o ir kitus mūsų didžiojo kūrėjo geriausiuosius kūrinius išverstų į kurią pasaulinę kalbą, kultūringasis pasaulis nustebtų, kokių grožybių be turinti lietuvių tauta. Nobelio premiją gauna nekartą silpnesni už Krėvę rašytojai; taip pat ni už Krėvę rašytojai: taip pat ir kitas premijas. O dabar štai man yra čia tekę girdėti iš mano angliškai kalbančių bičiulių, kai jiems imu pasakoti apie Lietuvą: — ką gi, girdi, Lietuva dar neturinti tikrai vertingos literatūros! Bandau, žinoma, pakeisti jų nuomonę, bet neturiu kuo pirštu prikišamai įrodyti.

Krėvė su revolveriu prieš ministrą

Ne vien kaip didelis kūrėjas Krėvė man imponuodavo: dar ir kaip didis patriotas. Atsimenu, 1923 metais, paėmus mūsiškiams Klaipėdą, Mykalojus Lipčius, anuometinis žvalgybos skyriaus viršininkas, kuris arti tų įvykių stovėjo ir ne vieną užkulisinę smulkmeną žinojo, man pasakojo: prieš ryžtantis atlikt aną žygį, reikėjo įsitikint, jog vokiečiai jo nesutrukdys, pasiuntė perrengtą Reichswehro dalinį ar ką; buvo tuomet Vokietijoj labai įtakingas generolas von Seeckt, Reichswehro kūrėjas; mūsų anuometinis Šaulių Sąjungos pirmininkas buvo kaip tik Krėvė, na, o užimant Klaipėdos kraštą turėjo svarbią funkciją atlikti ir toji Sąjunga; tad Krėvė ryžtai ėmė ir nuvyko pas von Seecktą tuo reikalu pasikalbėti: generolas sutikęs nieko nedaryti prieš mūsų sumanymą, nės, girdi, vokiečiams geriau, jei Klaipėdos kraštą užims silpna Lietuva, nei daug stipresnioji Lenkija (kuri labai seilę varvino, žvilgčiodama į Klaipėdą); betgi, girdi, lietuviams būtų naudingiau formaliai susitarti su Vokiečių valstybe už tam tikrus nusileidimus bei pasižadėjimus; šiaip, kai vokiečiai nugriausią Versalės traktato nuostatus, ir Lietuvos padėtis Klaipėdos krašte pasidarysianti neįmanoma.

Laimėjęs Berlyne, Krėvė, kaip pasakojo tas pat Lipčius, turėjo dar laimėti beveik sunkesnę kovą Kaune, ministrų kabinete: buvęs svarstomas klausimas bandyt paimt Klaipėdą ar ne? Labai priešingas tam buvęs užsienių reikalų ministras (bene Galvanauskas) — mat, diplomatai viską geriau numano už paprastus mirtinguosius: Ką pasakysianti Prancūzija? juk tai reikštų ją provokuoti į karą! juk ji mus atiduosianti Lenkijai ir gana! Krėvė nebeįšturėjęs: išsitraukęs revolverį, šokęs prie ministro, grąsindamas ir bene išdaviku vadindamas. Vos-ne-vos juodu beišskyrę kiti (Lipčius visa tai regėjęs ir girdėjęs). Po nemaža metų bene pas Jakštą klausiau Krėvę, ar visa tai tiesa; jis pasakė, kad tiesa. Užšituos Krėvės žygius aš dūšioj niekuomet neįstengdavau jam atsidėkoti.

Ir dar vienas patriotinis Krėvės žygis mane yra tiesiog sugraudinęs: kai bolševikai pirmą sykį užplūdo Lietuvą, jie pastatė jį tariamosios vyriausybės priekyje, kaip didelį rusų kultūros bičiulį; daugelis lietuvių tuo labai susigraužė ir manė Krėvę nusilenkus vergautį maskoliams; aš tuo niekaip negalėjau įtikėti; ir tikrai — greit pasirodė, kad kietasprandis senas lietuvis patriotas nenusilenkė ir naujiems tironams: jis verčiau išsižadėjo valdžios ir įtakos ir atsistatydino, rizikuodamas visa savo ateitimi, net gyvybe.

Jau truputį anksčiau Krėvė man įkvėpė didelę pagarbą savo nepriklausomu laikymusi tautininkų gadynėje. Dar prieš Pirmąjį Pasaulinį karą jis buvo suartėjęs su A. Smetona ir kitais būsimaisiais tautininkų šulais, kadangi jam teko Vilniuje bendrai su jais darbuotis laikraščiuose bei įvairiose kitose gyvenimo srityse; nepriklausomoje Lietuvoje jis kurį laiką irgi bendradarbiavo su tautininkais bent spaudoj: aš jau maniau, jog jis ir visai įsitrauks į tautininkų politiką; girdėjau, jog A. Smetona jam siūlęs švietimo ministro vietą, bet Krėvė atsisakęs: girdi, arba aš būsiu tikras ministras ir laikysiuos savo nusistatymų, o ne diktavimo iš šalies, arba visai nenoriu būti ministru!

Vieną kartą klausiau Krėvę, ar tai tiesa. Jis nepaneigė.

Paskutinį kartą pas Jakštą

Esame bandę su Krėve glaudžiau suartėti. Ar ne 1920 metais jis mane kvietė lankytis. Prisipažįstu, stiprokai jo varžiaus, jausdamas jo vertybę. Betgi, nors ir neskubėdamas, apsilankiau. Matyti, nepasirodžiau jam pakankamai įdomus, o gal ir iš viso jis nėra lakus svečiuotis, tad jis manęs nerevizitavo, ir tesusitikdavome viešose vietose ar pas Adomą Jakštą. Mirus poetui Maironiui, mano artimųjų ratelio saulutei, žvalgiaus, ką čia kitą į jo vietą pasikviesti, kad turėtume vėl centrą, apie kurį galėtume suktis. Tuoj mintin atėjo mūsų Krėvė. Netgi jam minėjau, ir jis nebuvo priešingas. Tik laikai ėmė eiti vis neramyn — ir mano svajonė nebėvyko. Mačiaus su dainium dar paskutinį kartą pas Jakštą bene šio mirties metais — 1938. Beje, Jakštas, ar pats pasikvietęs Vincą Krėvę, ar Vincui Krėvei pačiam užsiprašius į svečius, atsiskubindavo pas mane ir pareikšdavo: ateina Krėvė su žmona; žinai Pats, nemoku su poniomis apseiti — tad ateik, meldžiamasis, man padėti! Betgi nebūdavo reikalo gelbėti situacijos, nes ponia Vincienė yra tokia natūrali bei meili, o Krėvė irgi, jog šneka savaime sklandžiai megzdavos, ypač po poros Martelių skaniai užkandžiaujant ir Sauterne'ą gurkšnojant. Visi švytėte švytėdavome, o šeimininkas kaip rožė žydėdavo iškaitęs...

Tą paskutinį kartą svečias, įsismaginęs, pareiškė anajam Jakštui: "Mielasis Šeimininke, turiu pasisakyti Jums nemalonią paslaptį: rašau veikalą "Dangaus ir Žemės Sūnūs", kuriame bus nemielų Jums dalykų!" Žvilgteriu į Jakštą — o šiam lūpos tik vypt-vypt! Na, manau, ne prieš gerą! Tad įsiterpiu, malšindamas: "Neimkite į širdį, kunige prelate! Ar nepažįstate Krėvės? Nei jis toks baisus, nei nieko! Jis nepadarys Jums nemalonumo!"

Betgi Krėvė tiksliai nujautė, kad Jakštui jo veikalas bus nepriimtinas. Ideologiškai ir mums kitiems katalikams. Na, bet Krėvė mums vis tik pasilieka Krėvė.

Nuo tos dienos daugiau nebeteko jo susitikti, ypač kad jis toks kuklus ir nelandus į viešus pobūvius.

Betgi kaip miela būtų pamatyti tą mielą žmogų ir bramų Kūrėją! Pasiilgau.

IŠ ATSIMINIMŲ APIE IG. SAKALĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

žinėja... o šiandieną, nors Sakalas apiplyšusia sermėga nevaikščioja, bet savo pastogės senatvės sulaukus taip ir neturi. Tai tiktai idealistai patriotai, o ne praktiškieji gali taip ramiai į savo šarmojančią ateitį žiūrėti. Bet... bet p.p. Sakalai turi šim tus tikrų draugų, tokių, kuriuos ne šalti pinigai vilioja.

Du šimtai ir sąrašai

Kniečia man širdį papasakoti apie tokį vieną charakteringą Igno Sakalo būdo bruožėlį. 1922 metais, baigiant man medicinos mokslo kursą ir besiruošiant diplominiam darbui bei doktoratui, finansiniai sunkumai mane prislėgė. Man buvo bloga, vaikščiojau nusiminęs. Pasiguodžiau apie savo vargus Sakalui. Jis simpatingai išklausęs, nieko nepažadėjęs, tik kitą dieną atneša man apie porą šimtų dolerių ir prie to sąrašą tų mielų lietuvių, nuo kurių jis dėl manęs paramos gavo. To tai aš niekad nepamiršiu. Ir tą draugų sąrašą laikau savo archyve kaip didžiausią man brangenybę. Apie tokius dalykus visais varpais neskambinsi, bet jų užmiršti negali. Sužinojau, kad ir kiti lietuviai studentai vargan patekę panašią geradėjystę iš Sakalo yra patyrę. Apie tokį žmogų kalbant, žemaitis sakytų: "Tai ne žmogus, o angelas".

Daug gero apie Sakalą žinau, o blogo nieko. Bet kartais susibarti su juo tai tenka. Tada jis mane vadina "Ciriniejušu", o aš jį "Ignatijušu", — tai ir viskas. O visgi norėčiau, kad bent dalį jo kantrybės ir jo magnetizmo turėčiau. To tai aš jam truputį pavydžiu; tik nusiraminu atsiminęs, kad jis yra geras Vepriškis augštaitis, o aš tiktai apyšiurkštis Ariogališkis žemaitis.

Draugiškas "neprietelius"

Visais lietuviškais klausimais sutariame, — tik filatelijoje tai kartais tenka smarkiau su draugišku "neprietelium" parungtyniauti. Ar lietuviškoje filatelijoje senjoritetas priklauso man, ar Sakalui, — tai taip ir lieka vėjui to klausimo miglas nupūsti. Savęs gi niekad rimtu filatelistu nesiskaičiau, o tik numizmatiku. Aš visokias monetas, ypač senovės Lietuvos monetas, pradėjau rinkti jau 1912 m. Greta numizmatikos, pripuolamai, rinkau ir įvairius pašto ženklus. Ir per daug metų nežinojau, kad Sakalas yra filatelistas. Kai apie tai sužinojau, tai net supykau, kad nežinojau. Vieną sykį aš jam parodžiau pašto ženklų rinkinį ir kruvą įdomių vokų iš įvairių pasaulio kraštų, gautų susirašinėjant su monetų kolekcionieriais numizmatikos reikalais. Pažiūrėjo jis, pažiūrėjęs prakai tą nusišluostė ir išėjo sau niurnėdamas, kad tas visas "džionkas" turėtų būti jo rankose, kad jis esąs filatelistas. Vėliau ir jis parodė savo albumus su pašto ženklais. Kai pamačiau, tai net aiktelėjau nustebintas jo rinkinyje esamomis filatelinėmis retenybėmis, gražumu ir jo surinktų pašto ženklų gausumu, švarumu bei tvarkingumu. Nei nepajutau kaip jo užklausiau "tai kada miegi, Ignai, kad laikraštį redaguoji, ir visuomeninį darbą dirbi ir filatelijos gelmes neriesi"?

Iš parodų premijų galėtų suruošti parodą

1935 m. rengiausi Lietuvon važiuoti ir visą savo Lituanistinį Muzėjų pakavau vežti į Lietuvą. Ateina pas mane p. Sakalas dėžę nešinąs ir sako: "Šetau lietuviškų šarfų krūva, daktare, o man atiduok visą savo filatelinį "džionksą" kiek tik turi. Patsai būdamas Lietuvoje prisižėrsi Lietuvos pašto ženklelių kiek tik norėsi". Ilgai galvoti neteko. Sakalas važiavo namolei su mano filateliniu "džionksu" po pažasčia pasikišęs. Dar ir dabar Sakalas rodo kai ką iš to mano buvusio "džionkso" filatelinėse parodose. Ten jis tarp svetimtaučių Lietuvos vardą garsindamas už išstatytus Lietuvos pašto ženklus laimi premijas, šilko stūčkas, diplomus ir medalius. Ir jis jų turi tiek daug, kad vien tik iš tų parodų premijų galėtų suruošti parodą.

Savo akimis septynius aukso, sidabro ir bronzos medalius mačiau už filateliją duotus Sakalui. Ir greta tų medalių mačiau ir gerėjausi įspūdingu popiežiaus Pijaus XII medaliu "Pro Ecclesia et Pontifice", kuris buvo įteiktas neperseniai p. Ignui Sakalui. Žinoma, tą popiežiaus medalį ne už filateliją jis gavo. Tokį medalį nei už pinigą nupirksi, nei su politine jėga nepakuopsi. Argentinos turtingoji ir galingoji prezidentienė, populiarioji Peronienė baisiai norėjo iš popiežiaus gauti tokį medalį, o negavo... Jinai laikraščius net papirkinėjo su savo milionais, kad apie jos dorybes rašytų; pati po to net Romon važiavo, nieko negelbėjo... Apie tai net laikraščiuose plačiai buvo rašyta. Tad mums lietuviams yra didi garbė, kad krikščioniškosios kultūros centro vadas popiežius Pijus XII įvertino mūsų lietuvių katalikų vadų gerb. p. Igno Sakalo ir p. Leonardo Šimučio veiklą. Mane tiesiog stebina, kad ne turtuoliams, o tik darbštiems plunksnagraužiams tie medaliai buvo duoti. Man tiesiog norisi sušukti: Lai gyvuoja popiežius Pijus XII, kuris ir pilkose dulkėse pastebėjo tokius lietuvių tautos žemčiūgus — mūsų draugus — kaip Igną Sakalą ir Leonardą Šimutį!

KRONIKA

Ben. Brazdžionis jau įpūsėjo ruošti lietuviškosios prozos antologiją. Drauge, atspėjamu laiku, ruošia ir pasaulinės poezijos antologiją. Joje bus visų tautų poezija, pradedant nuo senųjų iki dabarties; kreipiamas dėmesys ypač į Lietuvos kaimyninių ir mažųjų tautų poeziją. Būdamas Chicagoje B. Brazdžionis tarėsi su prozos antologijos leidėjais — Liet. Knygos Klubu; rinkdamas medžiagą aplankė Šv. Kazimiero akademijos biblioteką.

J. E. arkiv. J. Skvirecko, Šv. Rašto vertėjo, biografijai renkama medžiaga. Ruošiamasi ją išleisti ryšium su pripuolančia kitais metais Ekscelencijos sukaktimi — 80 metų amžiaus.

Romano konkursas eina prie galo. Paskutinė data kūrinį įteikti — lapkričio 1 d. Siųsti adresu: Romano Konkurso Komisija, "Draugas", 2334 So. Oakley ave., Chicago 8, Ill.

Stasio Santvaro rinktinės poezijos knygą redaguoja Bernardas Brazdžionis. Leis "Patria". Leidinys bus panašus kaip J. Aisčio "Pilnatis", apie 150 puslapių; įžangai B. Brazdžionis parašys St. Santvaro poezijos studiją.

A. Gustaitis antrą kartą peredaguoja savo humoristinės ir satyrinės poezijos rinkinį, turi jau leidėją ir numatoma, kad veikalas gali pasirodyti dar šiais metais.

B. Gordon, iš Lietuvos kilęs gydytojas, kurs atvykęs į JAV tapo akių specialistu ir sionistų sąjūdžio vadu, neseniai išleido knygą "Between two worlds".

Antanas J. Miciūnas, MIC, paruošė ilgesnę studiją apie lietuvių laikraščius JAV-se, kokie tik išėjo nuo pradžios. Ji spausdinama žurnale "The Marian".

Jeronimas Kačinskas, bevargoninkaudamas prie Šv. Petro bažnyčios So. Bostone, randa laiko ir energijos atsidėti naujai kūrybai.

J. Bačiūnas, išleidęs knygas apie A. Olšauską, K. Balutį, dabar ruošia kolektyvinį veikalą apie Antaną Vanagaitį.

Dail. R. Viesulas, atlikęs dekoracijų darbus tolimoje Massachussetts valstybėje, šį savaitgalį grįžta į Chicagą.

Petro Pilkos eiliuota pasaka jaunimui "Žvirblis Inkilėnuos" jau spausdinama.

Jonas Aistis dabar dirba prie Free Europe; persikėlė gyventi į New Yorką.

Prof. J. Brazaitis šiuo metu dirba "Darbininko" redakcijoj.

Knyga apie Hong Kongą

Christopher Rand išleido knygą "Hong Kong", kur aprašomas gyvenimas to miesto, kurs yra lyg durys į komunistų užgrobtą Kiniją.